

LLUMD'OLI

PORRERES

El Molino

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 7.

La *Informació local*: el noticiari, l'*Espai Escolar*, el *Sabeu que...* i la pluviometria, entre les pàgines 8 i 11.

La *Mirada Indiscreta* sobre l'ús del català als comerços de la vila, a les pàgines 12-13.

La secció *Creació* amb l'etimologia de na Cesca Roig, el poema de Jaume Rosselló, i la glosa d'en Lluís Sastre, entre les pàgines 14-15.

Torna *En Femení*, de la mà de Joana Mora, que entrevista un grup de dones collidores d'oliva. Pàgines 16-17.

La *Veu del Poble*, amb el debat sobre la segregació lingüística a les aules. Pàgines 18-21.

L'Obturador de Mercè Oliver, a la pàgina 22.

Un *Llum Jove* doble: l'èxit de l'atleta Apol·lònia Rigo i del músic Jaume Rosselló. Pàgina 23.

Una nova entrega de l'*Espurna associativa*: aquesta vegada amb un article de Tomeu Garí sobre el centenari de la UE Porreres, pàgines 24-25.

A la pàgina 26, la secció de *Porrera a Porreres*, de la mà de Marc Vaqué.

Notes històriques: l'onzena entrega d'articles sobre malnoms porrerencs, un article de Maria Barceló i Crespi, escrit conjuntament amb Caterina Oliver i Joana Mora, i un escrit de Joan Melià sobre un tema ben curiós. Pàgines 27 a 29.

Tres articles d'*Opinió*, la darrera entrega dels pecats capitals de Joan Mesquida; un article de Carme Pinya i un altre de Miquel Garcia. Tots ells sobre temes ben diversos. Pàgines 30-33.

Torna la secció *Economia i societat* de la mà d'Aina Ginard, a la pàgina 34.

La trobada de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, a la pàgina 35.

C/ D'EN CERDÀ, 56
PORRERES

PAPERERIA
I
ESTANC

es Cantó

6 8 8 7 9 0 2 5 0
8 7 1 8 1 1 6 6 9

papereriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoína 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

MUNICH CUBCO GUESS FIFTYFOUR FORMARCO REPLAY SCOTCH&SODA Deesigual PLEASE TOMMY HILFINGER new balance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant

amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista:

15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili!

Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Ca n'Ana, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

NI DEFENSA NI PRIORITAT

Desembre del 2023 - Núm. 178

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
acp@agrupacioculturalporreres.cat
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
@acporreres (Twitter i Instagram)

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Sebastià Lliteres Lliteres
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Miquel Garcia Segura
Bartomeu Garí Salleras
Aina Ginard Bauzà
Joana Mora Cerdà
Joan Melià Garí
Joan Mesquida Sampol
Mercè Oliver Oliver
Caterina Oliver Riera
Carme Pinya Medina
Jaume Rosselló Tomàs
Llúcia Salleras Julià
Lluís Sastre Barceló
Marc Vaqué Vidal
Coral de Porreres
CEIP Climent Serra i Servera

Fotografies:

Arxiu Agrupació Cultural
Diari Digital Tot Pla
Facebook de l'Ajuntament
Membres de la Redacció

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta: disseny de Miquel Morlà Vicenç, col·laborador habitual de la casa. En aquesta ocasió, les explicacions sobren. La segregació lingüística és un greu error. Gràcies Miquel, per cedir-nos el teu art!

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

En política les paraules són importants, però més ho són els fets. En el darrer plenari municipal, una moció de Més per Porreres pretenia que el consistori es pronunciés en contra de la segregació lingüística a les aules. En aquesta moció, el Partit Popular s'hi va abstenir mentre que els representants d'El PI i de Més per Porreres hi votaren a favor. Els conservadors, liderats per la regidora d'educació, no van argumentar el sentit del seu vot i es van amagar darrere d'excuses tècniques.

Aquest fet pot resultar anecdòtic i gens sorprenent venint de qui ve. Però en el context polític actual del nostre poble ens sobta a la vegada que ens preocupa. I és que en qüestions lingüístiques en les darreres legislatures mai un equip de govern no ha mostrat dubtes. És més, els consistoris anteriors a l'actual han demostrat, amb paraules i amb fets, estar a favor de la nostra llengua. Ara, però, la meitat de l'equip de govern (que és qui té poder per a prendre decisions) decideix abstenir-se en un tema molt sensible.

Un equip que lidera Xisca Mora, que mai no ha posat en dubte quina és la llengua que s'ha d'impulsar i protegir. Davant això ens demanam: en quina posició es deu trobar, encapçalant un govern en què bona part dels seus integrants estan en una posició diferent respecte del català? Com ho pot justificar a la ciutadania en general i als seus votants en particular?

Hem de recordar que l'acord de govern entre els dos partits remarcava i explicitava el compromís amb la llengua: «**Defensarem, donarem difusió i prioritzarem la promoció de la llengua i la cultura pròpia**». I a la primera de canvi, ni defensa ni prioritat. Què ha passat amb «els papers de Monti-sion»? Han volat o amb les poques pluges caigudes han esdevingut paper banyat? Les paraules, en política...

Habitam un poble que viu en català, una llengua que ha estat i és llengua d'integració i d'acollida. Les escoles i l'institut tenen bona part de responsabilitat d'això i la regidora d'educació en té prou coneixement, no debades ho pot comprovar diàriament. I ens preocupa que la responsable de l'àrea d'educació vacil·li en aquest tema. Si no apostem per l'acollida, empenyem a la marginació i a l'exclusió. I el català a l'escola és una eina indispensable per aquest complex propòsit.

El nostre desig seria trobar-nos amb una corporació que hi creu fervorosament, que ho impulsa i ho defensa en tot moment i malgrat les circumstàncies. No amb ambigüitats ni abstencions que amaguen negatives. Amb la llengua, no s'hi juga.

La llengua no es toca.

EL MÓN ROMÀ I LA TARDOANTIGUITAT

Divendres, 20 d'octubre va tenir lloc la segona lliçó del Curs d'Introducció a la Història de Mallorca. En aquesta ocasió fou impartida per Josep Merino Santiesteban.

TALLATS DE LLUNA PARTICIPA EN LA PRESENTACIÓ DEL LLIBRE NIU DE SERPS

Diumenge, 22 d'octubre el grup de poesia de l'Agrupació, els Tallats de Lluna, va participar amb una lectura dramatitzada a la presentació del llibre *Niu de serps*, de Margalida Rosselló, a l'OCB de Campos.

PRESENTACIÓ DELS LLIBRES LA SEGONA REPÚBLICA A MALLORCA I LA GUERRA CIVIL I EL PRIMER FRANQUISME

El dissabte de la fira es va dur a terme la presentació dels llibres *La Segona República a Mallorca (1931-1936)* i *La*

Guerra Civil i el Primer Franquisme. Mallorca 1936-1959, de l'editorial Illa Edicions. Hi participaren el catedràtic d'Història Contemporània de la UIB, Sebastià Serra; el coordinador de les publicacions, Pau Tomàs i l'historiador Tomeu Garí, que hi ha participat amb tres articles. L'èxit de les dues publicacions, en les quals han col·laborat historiadors i investigadors que han bolcat els seus coneixements sobre aquests dos períodes transcendents de la història més recent de la nostra illa, fa que les prestacions d'aquests dos llibres comptin amb una nombrosa assistència de públic, tal com va passar el passat dia 28 d'octubre al nostre local social.

QUAN MALLORCA ERA MAYÛRQA

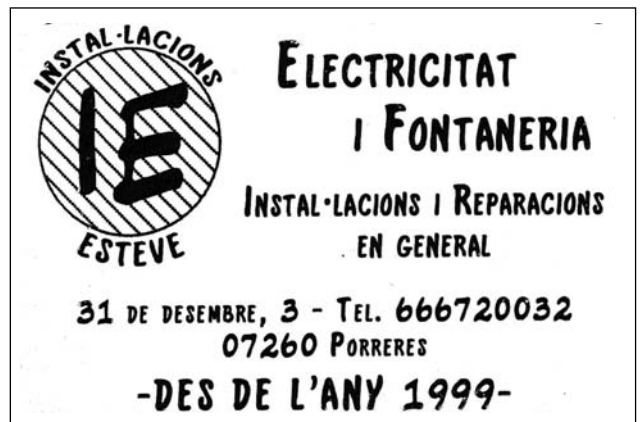
Divendres, 3 de novembre tengué lloc la tercera lliçó del Curs d'introducció a la Història de Mallorca. En aquesta ocasió, fou impartida per Maria Barceló Crespí.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES DE PINA I LLORET DE VISTALEGRE

El diumenge, 5 de novembre es va programar una altra eixida cultural i paisatgística. En aquesta ocasió vàrem trescar per terres de Pina, Lloret, Sineu i Montuïri.

Entre altres coses, a Pina poguérem veure l'església sota l'advocació dels sants metges Cosme i Damià (pintures, cripta), l'exterior del convent de les monges franciscanes i l'espai de

la Font (*qanat*, rentadors...). A més, des del mirador del Joc poguérem contemplar una interessant panoràmica sobre les terres de la contrada cap a Montuïri. De camí cap a Lloret, passàrem ran de la possessió de son Servera, vinculada a l'inquisidor Fàbregues.

A Lloret, anàrem a la comuna per a observar la cova prehistòrica d'en Dainat, i també el punt considerat el centre de Mallorca. Al poble era de visita obligada l'església que fou del convent dels dominics.

A l'horabaixa, encara tinguérem temps d'aturar-nos al poblat talaiòtic de son Forners (Montuïri).

Comptàrem amb la companyia de M. Antònia Sureda i Bernat Servera, a Pina, i d'Andreu Ramis, a Lloret. Tots són bons coneixedors del seu poble.

TALLATS DE LLUNA A PORRERA

El grup de poesia de l'Agrupació Cultural, Tallats de Lluna, va viatjar a Porrera els dies 10,11 i 12 de novembre per a representar dos dels seus espectacles, *Debanant mots* i *Alçades a la Lluna*, dins dels actes de la Festa Major del poble. Va ser una experiència inoblidable per al grup que gaudí dels actes organitzats al poble i rebé estimació i admiració dels porrerans.

DE JAUME I A LA GERMANIA

Divendres, 17 de novembre tengué lloc la quarta lliçó del Curs d'Introducció a la Història de Mallorca, que també fou impartida per Maria Barceló Crespi.

LA PRIMERA REPÚBLICA A PORRERES

Dissabte, 18 de novembre, de la mà de Guillem J. Barceló, es va impartir la lliçó *La primera República a Porreres*, en motiu de la celebració del 150è aniversari de la proclamació. El conferenciant ens va poder oferir informacions inèdites i interessants sobre aquest període força desconegut i poc estudiat de la nostra història local.

COMPARTIM EXPERIÈNCIES: SERRALADA BLANCA, ALS ANDES DEL PERÚ

Divendres, 24 de novembre, l'Agrupació es tornà a omplir per a escoltar l'experiència viscuda per Cati Lladó i Tomeu Rubí quan van escalar el Taulliraju, una muntanya de la serralada Blanca del Perú que mesura 5.830 metres.

Vam poder escoltar el seu relat i reconstruir-lo per mitjà de les meravelloses imatges que ens van mostrar.

TALLATS DE LLUNA A ARTÀ

Dins dels actes del Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones, el 25 de novembre, Tallats de Lluna, va actuar al Teatre d'Artà amb el recital poètic i musical *Alçades a la Lluna*, en homenatge a les dones que ens han precedit i les que vindran.

L'ÈPOCA DELS ÀUSTRIES

Divendres, 1 de desembre, i en el marc del Curs d'Introducció a la Història de Mallorca, Maria Antònia Nicolau Rosselló ens explicà el "L'època dels Àustries".

SOMRIURE AMB LA GRAMÀTICA

Dissabte, 2 de desembre, Joan Melià Garí, juntament amb Maria Muntaner —editora— i Catalina Maria Garí, presentà el seu nou llibre *Somriure amb la gramàtica*, una obra que no pretén res més que explicar conceptes de gramàtica per mitjà dels acudits. Sens dubte, un bon llibre per a aprendre gramàtica catalana rient i passant una estona agradable.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA A SÓLLER

El diumenge, 3 de desembre va tenir lloc una eixida cultural i paisatgística per terres de Sóller on es feu un recorregut urbà pel cas antic de la població posant especial atenció en l'estació del tren, l'església parroquial dedicada a sant Bartomeu, el popular carrer de la Lluna, les façanes d'estil modernista... Ens acompanyà l'historiador Plàcid Pérez Pastor, molt bon coneixedor del seu poble.

Més tard, al port de Sóller, arribàrem al far de Muleta, on poguérem observar una bona panoràmica. Després de dinar, pujàrem fins a l'oratori de santa Catalina d'Alexandria i des del mirador tornarem divisar una vista espectacular sobre la mar oberta. En aquest indret calia fer remembrança de la *Faula*, de Guillem de Torroella (segle XIV), una de les obres de referència de la literatura medieval a Mallorca.

DE NOMS I LLOCS

El propassat dia 9 de desembre, ens acompanyà el filòleg santanyiner Cosme Aguiló per a parlar de toponímia, un dels temes cabdals de la seva trajectòria. Un trescador incansable, amb bon ull per a destriar la palla del gra, qui ha anat publicant al llarg dels anys la història dels noms de llocs de les Illes, entre molts d'altres. Partí d'un mapa del terme de Porreres i hi anà situant noms, alhora que demanava el parer a les persones assistents per a contrastar-ne la informació: es Baulenes, son Barbut, son Bou, n'Aron... Noms que es van diluint amb el temps perquè a molts d'indrets els informants ja no hi són. Esperem arribar-hi d'hora i poder comptar amb un mapa toponímic exhaustiu del nostre terme municipal, un tresor lingüístic que cal fixar i conservar.

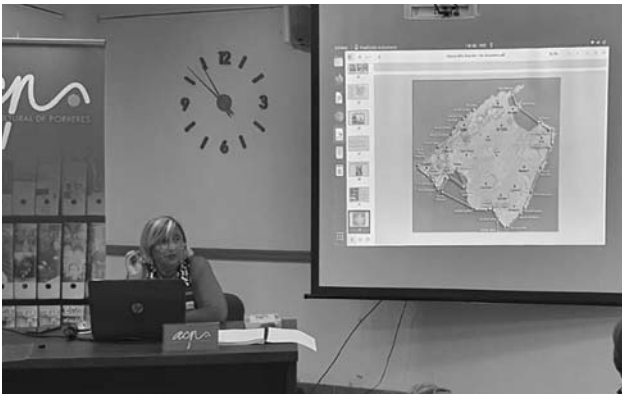
PORRERES - tlf. 971 64 73 16

S'INICIA UN CLUB DE LECTURA DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL

Dimarts, 12 de desembre tengué lloc la primera trobada del Club de lectura de l'Agrupació Cultural a la Biblioteca Municipal. El grup està dirigit per Margalida Barceló i Xesca Servera i consta de catorze persones.

Ja s'ha decidit quina serà la primera lectura! Tothom s'hi ha engrescat molt. La propera trobada serà el dimarts, 23 de gener.

DELS DECRETS DE NOVA PLANTAA L'ESTAT LIBERAL

Divendres, 15 de desembre, s'impartí la cinquena lliçó del Curs d'Introducció a la Història de Mallorca, altra vegada a càrrec de Maria Antònia Nicolau Rosselló.

LES ARRELS HISTÒRIQUES DEL CONFLICTE ENTRE ISRAEL I PALESTINA

Dissabte, 16 de desembre, Sebastià Lliteres ens parlà dels orígens històrics del conflicte entre el món àrab i el món jueu, conegut com a conflicte palestí-israelià. Ens remuntàrem a les primeres onades migratòries de finals del segle XIX i es feu especial incidència en el desenvolupament de la

Primera Guerra Mundial a la zona de l'Orient Mitjà, moment en el qual es forjà l'autèntica problemàtica de la zona per culpa de les potències colonials occidentals. Per suposat, es va fer esment a les pretensions del poble jueu, d'origen religioses. Finalment, s'explicaren les diverses etapes del conflicte entre palestins i israelians des de la creació de l'Estat d'Israel (1948): guerres, intents de pau, assassinats, traïcions, radicalització, aliances internacionals i, sobretot, destrucció.

En memòria de Joan Marí Garí que ens deixà el passat 13 de setembre. Ell era una persona ben present i activa a l'Agrupació Cultural de Porreres en la qual participà com a soci i com a membre de la junta directiva a principis dels anys noranta. Una abraçada per a la família i per als nombrosos amics i amigues que deixa. Que la terra li sigui lleu.

	<p>Veterinària Porreres Miquela Cintes Col. nº1014</p>
	<p>Cita prèvia: 672124107 </p> <p>C\ Cerdà nº 94 Porreres mcintesvet@gmail.com</p>

NOTICIARI PORRERENC

UNIÓ ESPORTIVA PORRERES COMPLEIX ELS 100 ANYS

Aprofitant l'avinentsa de la Fira, l'actual directiva de la UE Porreres va muntar una exposició amb fotografies antigues, trofeus i equipaments d'altres èpoques a fi de commemorar aquesta fita, i és que 100 anys donen per a molt. Va ser el mes d'agost de 1923 quan el *Football Club Porreres* va començar a jugar a n'Hereveta. El 1934 l'entitat va passar a anomenar-se Unió Sportiva Porreres i des de la temporada 1980-81 disputa els seus partits oficials al camp municipal de Ses Forques. Actualment, té dos equips sèniors: un que juga a preferent i l'altre, a segona regional.

Per mitjà d'aquesta nota desitjam molts d'anys més al club!

SA FIRA, 29 D'OCTUBRE DE 2023

El segon diumenge després de Sant Lluç (18 d'octubre), com és habitual, Porreres va celebrar la Fira de Tardor. Molts d'expositors ompliren el centre del poble i es varen dur a terme, entre d'altres, actes i activitats de caràcter lúdic, festiu, cultural i pedagògic.

MEDALLA DE PLATA AL POLICIA TUTOR DE PORRERES

Pedro J. González va ser condecorat amb una medalla de plata per la seva destacada tasca en la promoció de la seguretat viària i la qualitat de vida dels adolescents en la co-

Redacció

munitat. Aquest reconeixement el va rebre a Madrid, en el marc de la IV Convenció Nacional sobre la Seguretat Viària.

11a EDICIÓ DE LA MITJA MARATÓ & 10 KM DE PORRERES

El 12 de novembre el Club d'Atletisme Porreres va organitzar, amb el suport de l'Ajuntament, aquesta prova esportiva que després d'onze anys continua comptant amb més de 300 atletes. A més de les dues distàncies, també es varen dur a terme curses infantils. Aquest esdeveniment acull persones de totes les edats.

QUOTA ALS BARS PER A PODER OCUPAR LA VIA PÚBLICA

L'Ajuntament ha aprovat una modificació de l'ordenança fiscal reguladora de la taxa d'utilització privativa i aprofitament especial del domini públic local. Aquest canvi inclou les tarifes que pagaran els bars i restaurants en funció de la zona ocupada amb taules, cadires, mercaderies i estructures auxiliars amb finalitat lucrativa. Els preus van des de 19,80 € a 33 € el metre quadrat anual, segons la zona on estigui ubicat el negoci.

L'IES PORRERES I EL CEIP CLIMENT SERRA I SERVERA DIEN AL GOVERN QUE «LA LLENGUA NO ESTOCA»

Arran de la intenció de l'acord de governabilitat a l'executiu autònom per aquesta legislatura entre el PP i VOX per l'elecció de llengua a les escoles, la qual cosa generaria una segre-

gació lingüística, els dos centres educatius públics de la vila, junt amb molts altres centres educatius d'arreu de Mallorca, s'han posicionat en contra d'aquesta mesura.

CONCERT DE SANTA CECÍLIA «LLATINS»

El 25 de novembre, la Filharmònica Porrerenca va dur a terme el seu tradicional concert de Santa Cecília, patrona dels músics. Com és habitual, l'auditori es va omplir de socis i seguidors de la banda per a gaudir del variat repertori que varen oferir músics i director. Que sigui per molts d'anys!

MERCADET DE NADAL I ENCESA DE LLUMS

L'horabaixa del 25 de novembre, a un mes per a Nadal, l'Ajuntament i l'Associació de Comerciants varen organitzar un mercadet que va comptar amb més de 30 parades d'artesa-

nia, gastronomia, objectes i decoració, entre d'altres. També es va inaugurar l'arbre de Nadal de la casa de la Vila en el qual apareixen fotografies dels infants del poble de 0 a 6 anys.

CENTRE DE DIA DE PORRERES

El passat 29 de novembre, la consellera de Famílies i Afers Socials del Govern, Catalina Cirer, va lliurar les claus del nou centre de dia a la batlessa de Porreres, Xisca Mora. Ara queda aconseguir l'acreditació d'ús sociosanitari de l'espai per part de l'IMAS. I, pel que fa a la gestió, la batlessa va manifestar que probablement s'haurà de cedir a una empresa del Tercer Sector, encara que la direcció interessa que l'assumeixi personal propi del departament de serveis socials de l'Ajuntament de Porreres. El propi ajuntament haurà de treure a concurs dita gestió.

350.000€ PER TRASLLADAR ELS SERVEIS SOCIALS A CA SES MONGES

L'Ajuntament de Porreres ha rebut una subvenció del Pla de finançament dels serveis socials comunitaris de Fons Europeus amb els quals es plantegen traslladar els serveis socials municipals a l'edifici de l'antiga residència de ca ses monges, al carrer Sala. Recordem que aquest edifici segueix essent propietat de l'Església i que està cedit per 40 anys a l'Ajuntament (del 2018 fins el 2058).

Bar Pub
ES FAROLET

COOPERATIVA AGRICOLA DE PORRERES
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

COM PODEM FER PORRERES SOSTENIBLE?

Tomeu Barceló Sansó - CEIP Climent Serra i Servera

El nou curs ha començat amb energies renovades i amb noves il·lusions. Com cada any, els alumnes del CEIP Climent Serra i Servera elegeixen el tema del curs el qual es treballa de manera interdisciplinària amb altres àrees i hi participen tots els nivells. Mitjançant aquest tema aconseguim unir tots els nostres alumnes compartint curiositats, descobriments i investigacions i ho feim extensiu amb tota la comunitat educativa durant les jornades culturals.

Aquest curs escolar el tema que han elegit els infants té moltes similituds amb el del curs passat. Si l'any passat fou *SOS Planeta Terra* enguany aprofundim una mica més sobre aquest assumpte tan preocupant i ens atrevim a

fer una passa més. *Com podem fer sostenible Porreres?* És el que han elegit els nostres alumnes aquest curs escolar.

Per això ens hem anat per feina i hem estructurat la pregunta des d'una perspectiva humanitària i ens demanam què podem fer tots els nins i nines perquè el nostre poble sigui sostenible.

Vegetació, vestimenta, alimentació, aigua, energies renovables i transport són les seccions que investigarem i pensarem de quina manera podem ajudar i millorar. Per això, ens hem posat en contacte amb el CEIP Taibique del Pinar, un centre de El Hierro, perquè ens puguin contar de primera mà com han aconseguit que la seva illa sigui gairebé 100% ecològica, quines mesures han pres, en què els repercuteix i en quines tasques s'han hagut de comprometre. Podrem agafar bona nota de tot el que ells han posat en marxa. No tan sols acaba aquí la col·laboració amb aquest centre de Canàries, sinó que els nostres alumnes de sisè duran a terme un intercanvi amb ells.

Per a aprofundir sobre la sostenibilitat i com podem donar una mà a aconse-

guir que Porreres també sigui un poble ecològic necessitam saber exactament quines són les característiques del nostre municipi. Quants d'habitants tenim al poble, quants de cotxes passen pels nostres carrers, quants d'arbres tenim que ajuden a netejar l'aire... Per això també hem començat a investigar sobre Porreres.

Tot el recull d'informació es va compartint amb els nostres alumnes i així creem un clima cooperatiu i proper amb la confiança i la voluntat d'aconseguir que tots i totes puguem estar orgullosos del nostre municipi.

Per això, també és imprescindible l'ajuda de tot el poble per a dur endavant aquest projecte il·lusionant, necessari i comunitari. Ja ens hem posat en contacte amb l'Ajuntament perquè participi d'aquest projecte i, també, aprofitam per a convidar a tots els porrerencs i porrerencques perquè sigui l'oportunitat de ser un poble referent en el pla de Mallorca. S'obri la possibilitat de fer una cosa gran per Porreres i és l'ocasió de combatre el canvi climàtic tots junts.

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

OCTUBRE

Dia 14	3,4 litres/m ²
Dia 15	41,4 litres/m ²
Dia 16	0,2 litres/m ²
Dia 19	0,2 litres/m ²
Dia 23	4,4 litres/m ²
Dia 29	0,1 litres/m ²
TOTAL	49,7 litres/m²

NOVEMBRE

Dia 2	4,1 litres/m ²
Dia 3	0,5 litres/m ²
Dia 9	3,0 litres/m ²
Dia 21	5,2 litres/m ²
Dia 22	0,5 litres/m ²
TOTAL	13,3 litres/m²

SABEU QUE...

Consell de redacció i qualque ajudant

...anar a peu per la vila s'ha convertit en tota una odisea? Anau-hi i ho comprovareu.

...volen-volen coloms i merda per tot? Un problema que pareix de difícil solució...

...les voreres dels camins rurals de la vila sovint estan plens de fems de tota casta?

...els que van sobre rodes són els reis del mambo? Respecten molt poc els que no hi van...

...els pactes que es firmaren a Montisíon es compleixen de «totes, totes»? Diuen que qui té el cul llogat no seu quan vol...

...fa devers 30 anys l'Ajuntament va treure un ban on s'instava que les mascotes havien de sortir a passejar amb el morrió posat? Algunes caldria que també sortissin amb el bolquer incorporat...

...tot i que Porreres pateix un caos circulatori descomunal, les infraccions es continuen posant als mateixos redols?

...els llums de Nadal de Porreres foren, si més no, dels més matiners de Mallorca? Tot i això, alguns indrets romanen ben a les fosques...

...el centre de dia (encara no) ben aviat serà una realitat? N'ha duit d'orenga!

...de cada vegada són més els centres educatius que s'adhereixen a la campanya contra la política lingüística del

govern «La llengua no es toca»? Ben tocada està...

...el passat 6 de desembre, mentre la presidenta balear es desfeia en elogis a la constitució, els seus socis de govern, a la mateixa hora, la destralejaven? Ara sí, ara no...

...el cas Rubiales a la balear s'ha resolt amb un «ho sent molt, m'he equivocat, deman disculpes, no tornarà a passar?». Una relliscada sense més...

...a nosaltres la fruita també ens agrada? Idò, perquè ho sentin n'Ayuso i en Deudero!

...ara farà un any que no surt «Es Saig»? I això que quan es varen celebrar els 100 números (desembre de 2020) l'Ajuntament li desitjava «llarga vida»!

...l'Ajuntament fa el calendari de 2024 amb fotografies del centenari de la UE Porreres?

...el mateix Ajuntament va ignorar completament a l'Agrupació en el seu cinquantenari?

...almanco el llibre dels 50 anys de l'Agrupació es pot comprar a l'Ajuntament? Però tendreu feina per trobar-lo. Està a un racó, darrere una cadira. No hi devia haver més lloc a la prestatgeria...

...els responsables dels centres educatius de Porreres s'atreveixen a donar l'opinió i la cara sobre la segregació lingüística a les aules? Cosa que no va saber fer la regidora d'educació i futura batlessa, Maria Agnès Sampol (PP) al darrer Ple.

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Jugetes. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

ÚS DEL CATALÀ ALS COMERÇOS

Consell de redacció

Hem fet una volta pels comerços de la vila i per les seves xarxes a Internet, per tal de recollir evidències sobre el bon ús que fan del català als seus negocis.

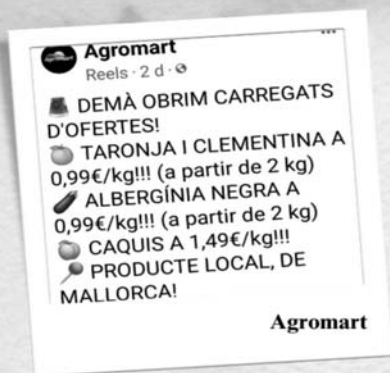
Aquestes imatges són només un petit recull, ja que, afortunadament, són més els comerços que utilitzen el català com a llengua vehicular del seu negoci.

També hem volgut destacar una entitat, la de les Per-

sones Majors de Porreres, que malgrat estar formada majoritàriament per persones que no acostumen a escriure en català —perquè no l'estudiaren— s'esforcen per treure les seves comunicacions i anuncis en la nostra llengua.

Aprofitam aquestes línies per felicitar-los i animar als que no ho fan a sumar-s'hi.

Agromart

Sa Fonda

Sa Cooperativa

Bàrbara Art

Bar Ca'n Guillem

BM Esports i Sabates

Perruqueria Tons

Bar Es Farolet

Bany i Electricitat Joan Rosselló

Serveis Melià Roig

Perruqueria Nova Imatge

Papereria Es Cantó

ARRELS (Porrera)

Jaume Rosselló Tomàs

El petit pont de pedra ens espera.
El riu, sec, buit d'aigua, ple de temps.
Les cases antigues, amables,
parets i racons de rondalla,
el lloc on la gent senzillament són persones
i ens conviden a nosaltres a ser-ho.

La brusca fina vola, dibuixa somnis
i ens pren l'angoixa que arrossegam pel camí,
ens abriga l'ànima amb un somriure
passejant vora el torrent.
Vinyes velles, llesques de roca ens saluden,
mots de vida, paraules d'estimar.

Tastam la felicitat a glopets,
colors i aromes ens visiten
fent poemes i cançons només d'aire,
com sempre hauria de ser.
De tornada, quan s'amaga el darrer revolt,
la lluna alçada somriu una vegada més.

PROU VIOLÈNCIA MASCLISTA

Lluís Sastre Barceló

Gloses escrites a partir de frases reivindicades per
Veus Feministes de Porreres
a la manifestació del 25N.

Hem vengut des de Porreres
amb un sol clam i alçant veu,
per retornar al seu hereu
el caliu de les fogueres.
Sabem el que són dreces
i quan les hem d'agafar.
Peu fitam en trepitjar
i ja no ens veureu mai fluixes,
«que som netes de les bruixes
que no vau poder cremar!».

Sortirem pel teu carrer
lluïtant per la llibertat
perquè el vostre patriarcat,
ni ens agrada ni està bé.
Som la rissaga que ve,
que s'aixeca i ja no acotes.
Som oceà, mar i gotes
i la duna que t'engruna
«perquè aquell que en toca a una
és com si ens toqués a totes».

El teu masclisme no ens glaça
i et ficarem dins la gàbia,
perquè «de la por a la ràbia»
just hi ha una petita passa.
Et llevarem la cuirassa
de misogin i d'obsccè.
Malgrat tot, dins el procés,
plor les vides que has segat,
que «si no haguessis matat
hi seríem moltes més».

CONFECCIÓ A MIDA DISSENY INTERIOR DECORACIÓ TÈXIL	
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
www.chitondeco.com	info@chitondeco.com
DAGMAR & ERICH FUSS 07260 Porreres/Mallorca Ctra. Porreres – Campos km 0,4	Tel. 971-16 82 57 Fax 971-16 85 28

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

TORRÓ

Massa feta d'ametlles, de pinyons, d'avellanes o de nous torrades, amb mel o feta de coco, fruites confitades, xocolata, etc., que normalment es presenta amb barres rectangulars.

Etimologia

D'origen incert, probablement derivat de *torrar*, amb sufix *-ó* d'acció; potser també derivat de *terra* en el sentit de 'terròs', per comparació amb un conglomerat de terra, que donà en català antic *terró*, *terronet*, amb assimilació de la *-e-* a la *-ó*, afavorida pel verb *torrar*.

NEULA

1. Full de pasta prima de farina, generalment barrejada amb sucre i alguna essència, cargolat formant com un canó, que es menja al Principat i a Mallorca durant les festes de Nadal.

2. Pasteta fina de farina cuita amb motlle.

3. En sentit figurat, beneït, mancat de discreció, talent, importància, esperit.

Etimologia

Del llatí *nebula*, 'boira; substància fina, transparent' (una de les accepcions de *neula*), mot que ha conservat des del segle XI el sentit actual metafòric aplicat al 'full prim de pasta de farina'.

BETLEM

Conjunt de figuretes que representen el naixement de Jesucrist i la seva adoració pels pastors que se sol fer en les esglésies i en les cases, durant el temps de Nadal.

A Catalunya és més comú dir-ne *pessebre* (que és un manlleu del castellà); a les Balears i al País Valencià, *betlem*.

Etimologia

Del topònim *Betlem*, del llatí bíblic *Bethlehem*, ciutat palestina on, segons els evangelis, va néixer Jesús de Natza-ret, en hebreu *Bêt léhém* [בית לחם], 'casa de pa'.

NADALA

1. Cançó pròpia de la festa de Nadal.

2. Imprès o postal que es trameta com a felicitació de Nadal.

3. Composició poètica que, amb la finalitat de felicitar les festes de Nadal, escriuen algunes persones.

Etimologia

Derivat de *Nadal*, del llatí (*dies*) *natalis*, '(dia del) naixement', derivat de *natus*, participi de *nasci* 'néixer'.

800 ANYS DEL BETLEM DE GRECCIO

La tradició de betlems a Mallorca compta amb molts de segles d'història. En trobam a esglésies, convents, a cases nobles i a cases particulars. Visitar el betlem aquestes festes té molts de significats: un pot ser solidaritat amb un poble que anhela la llibertat i la normalitat, que desitja ser tractat justament i aspira a ser comprès per la comunitat internacional.

A Mallorca ha tingut ressonància aquesta celebració i l'Agrupació Cultural, abans de la xocolata de nadal, va voler unir-s'hi amb

una breu explicació d'aquest esdeveniment a càrrec de Maria Antònia Nicolau Rosselló, qui també ens ha cedit aquestes fotografies del seu betlem particular.

Us desitjam un venturós 2024!

BM

ESPORT - SABATES

Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

DONES PORRERENQUES COLLIDORES D'OLIVA A LA SERRA DE TRAMUNTANA

Joana Mora Cerdà

Un horabaixa de tardor-hivern al voltant d'una camilla ens trobam amb cinc dones porrerenques que durant la seva joventut compartiren una experiència de feina a la muntanya. Després de 70 anys la recorden amb nostàlgia i a la vegada alegria. Les expressions de la seves cares, quan relaten els fets, ho diuen tot. Parlam d'anar a collir oliva.

Les protagonistes d'aquesta conversa són Francisca Cerdà Julià, *Barra* (89 anys); Petra Bover Bauzà, *Tallades* (87 anys); Francisca Barceló Ripoll, *Gornals* (87 anys); Joana Cerdà Julià, *Vica* (86 anys) i Margalida Picornell Llaneras, *Vila* (85 anys). Totes elles tenien entre 14 i 16 anys quan iniciaren l'aventura.

Les ànsies de guanyar uns doblers per al seu dia a dia i poder-se comprar alguna peça de roba o una joia motivaren a aquestes al·lotes a anar-se'n de casa i fer les messes de l'oliva a Son Alfonso.

Francisca Barceló Marquès, actual copropietària de dita possessió, ens ha aportat alguns detalls familiars que hem recollit per a contextualitzar la nostra història. Aquesta possessió, de caràcter privat, es troba a la carretera que va des de Calvià a es Capdellà, a mà esquerra, sobre una petita elevació. Era propietat de Francisca Terrassa Palmer (Establiments) casada amb Bartomeu Marquès Colom (Sóller). Abans d'adquirir la possessió vivien a Lares, poble de Puerto Rico. Aquest matrimoni tengué dues filles, n'Esperança (1908) i na Magdalena (1909). L'any 1910 tota la família es traslladà a Mallorca i el mes de desembre del mateix any morí el marit. Pocs anys després, el 1913, la vídua, na Francisca Terrassa Palmer, adquirí la possessió de Son Alfonso. El lligam amb Porreres el trobam amb el matrimoni de la seva filla Magdalena que es casà amb el porrerenec Baltasar Barceló Tomàs, de *Ca s'Apotecari Gran*. Tengueren tres filles: na Maria, na Francisca i na Magdalena. Morta la propietària (l'any 1972), heretaren la possessió na Magdalena i na Francisca Barceló Marquès, aquesta darrera casada amb Francesc Sastre Mora, qui va ser batle de Porreres.

Segons ens conta na Francisca, «actualment està deshabitada i un pagès de Calvià en cuida les terres».

Els amos, en Sebastià Julià de *Son Calderó* casat amb na Ventura Servera *Rossa*, tot dos porrerenecs, eren els encarregats de cercar el personal —dones majoritàriament— per a anar a collir les olives a la finca.¹ Estaren a la possessió des de l'any 1945 fins al 1958. Quan les collidores porrerenques hi ana-

A darrera la foto hi ha aquesta petita nota: «A los 13 años en Son Alfonso».

Collidores d'oliva a Son Alfonso. Data aproximada 1953. D'esquerra a dreta: Padrina de la madona-Antònia *Cortada* (†); Margalida (filla de la madona); Pereta Bover, *Tallades*; Joana Cerdà, *Vica*; Francisca Barceló, *Gornals*; Margalida Picornell, *Vila*; Francisca Cerdà, *Barra*; Ventura (filla de la madona, besona amb na Margalida); Catalina (era de Ciutat) i na Ventura (la madona). Assegut a terra en Bernat, fill dels amos. Col·lecció particular de Margalida Picornell, *Vila*.

ren eren els inicis de la dècada dels anys 50, anys de postguerra amb penúria econòmica.

«En aquesta fotografia hi som totes amb la madona, na Ventura que du un paner. Hi ha altres al·lotes que ja són mortes i també eren de Porreres. És l'única foto que tenc d'aquesta època», comenta na Margalida.

La conversa és animada i entretinguda. Els records i les anècdotes flueixen amb facilitat i entre les aportacions que fan començam el relat de l'experiència viscuda per aquestes cinc dones porrerenques a la muntanya.

Així va ser com a la primera tongada, na Joana, na Francisca i na Margalida partiren cap a Son Alfonso. Més tard s'hi afegiren les altres dues.

Joana: «[...] Anàrem amb tren fins a Palma i després agafàrem un autobús que ens va deixar a Calvià. Dúiem una maleta de cartró o de fusta amb la roba de les tres. Aquesta maleta era de mon pare, de quan va fer el servei militar a Àfrica».

Francisca C.

Francisca Barceló: «[...] jo no havia anat mai a Palma».

La temporada començà per a elles a finals d'octubre, una vegada passada la Fira i, en temps de matances, ja tornaven a ser a Porreres. A la possessió també hi treballaven dones de la contrada, des Capdellà, Calvià, Establiments... Aquestes cobraven amb oli, en canvi les que es desplaçaven d'altres pobles de Mallorca, com les nostres protagonistes, la paga era amb doblers. Les porrerenques cobraren 518 pessetes, acabada la collita de la temporada. Els diners guanyats, algunes els entregaven a ca seva i unes altres pogueren comprar-se una joia. «Jo me vaig comprar roba per fer-me un abric», diu na Francisca Cerdà i «Jo vaig donar els doblers a ma mare i ella me va comprar un aro», diu na Margalida.

Pereta

La jornada començava a les vuit del matí i acabava a posta de sol. La seva feina consistia en aixecar o replegar del terra les olives caigudes naturalment de l'arbre i posar-les dins un paner. La madona sempre anava amb elles, dirigia la colla. Els homes venien amb un carro a recollir tota l'oliva que havíem replegat per a dur-la directament a la tafona. Eren oliveres velles, amb una bona soca que produïen unes olives grosses i que el mes d'octubre ja n'hi havia de madures que queien a terra sense necessitat d'espolsar-les. Aleshores les temperatures de finals de tardor eren fredes. Per a evitar la gelor de les puntes dels dits feien servir pedres encalentides al foc fet a prop on treballaven i les agafaven amb les mans fins recuperar la temperatura.

Francisca B.

Com és de suposar, les al·lotes porrerenques romanien mantingudes a les estances de Son Alfonso, a la casa dels amos. Recorden que el menjar era el tradicional de la pagesia: escudella, arròs... El diumenge era un dia un poc excepcional, no treballaven i gaudien de pa torrat mullat amb oli verge acabat de sortir de la tafona. Anaven a missa a es Capdellà a peu i totes juntes, sempre acompanyades per l'amo.

Joana

Abans d'anar a dormir, després d'haver sopat, passaven el rosari amb la madona. Totes les collidores compartien taula amb els amos i els misatges. Dormien dins una sala gran (que ja tenia electricitat) i compartien llit de dues en dues i, en els llits de matrimoni, si feia falta, se n'hi po-

Margalida P.

saven tres. Pel que fa a la higiene personal, disposaven d'un peu de ribella (ribella i gerra per a l'aigua) per a totes.

En el decurs de la conversa fan memòria d'un diumenge que per elles va ser un poc especial. «Anàrem fins al poble de Calvià a veure la pel·lícula *Tierra Baja* (obra del reconegut poeta i dramaturg català, Àngel Guimerà) que es projectava dins una portassa amb un parell de files de cadires. Sempre sortíem acompanyades de les filles dels amos, na Margalida i na Ventura que eren bessones».

Na Pereta comenta que en una ocasió, juntament amb un misatge, va anar a sembrar faves, perquè varen demanar qui d'elles en sabia sembrar: «Jo en sé perquè n'he sembrades amb mon pare».

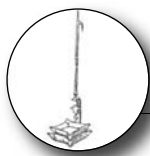
Transcorregut el mes de novembre, desitjaven tornar a casa, encara que no ho passaren malament, però les ànsies d'estar amb els seus s'imposaren. Totes elles coincideixen que el balanç d'aquesta experiència va ser positiu. «No ho passarem malament i ens tractaren molt bé», comenten.

Algunes d'elles continuaren treballant al camp a possessions de Porreres (Son Lluís, es Tast...) i de Lluçmajor. Na Margalida comenta: «Vaig anar a Bellviure a fer les messes de les ametles i garroves, hi anàvem en bicicleta. Guanyàvem 10 pessetes de sol a sol i també vaig anar a Son Felip, en el terme de Lluçmajor, a plegar ametles i garroves un parell d'anys».

El Consell de Mallorca, l'any 2021, concedí la Medalla d'Honor i Gratitude a les collidores d'oliva de la serra de Tramuntana.

Des d'aquestes pàgines vagi el nostre particular reconeixement a aquestes cinc dones i a altres porrerenques que de ben joves dedicaren el seu temps i esforç al treball al camp amb unes condicions dures i difícils. Segurament aquesta conversa ens ha ajudat a preservar la memòria de les collidores d'oliva de Porreres, un capítol més afegit a la història del nostre poble.

1 Temps enrere, al segle XV, ja hi ha documentada la presència d'al·lotes porrerenques a possessions de muntanya com a collidores d'oliva. BARCELÓ CRESPI, MARIA (2001): «Collidores d'oliva porrerenques», Dins: *Sobre Porreres* I. Pàg.106-107.

QUÈ EN PENSES DE LA SEGREGACIÓ LINGÜÍSTICA A LES AULES?

Consell de redacció

Ens endinsam en els centres educatius del municipi per a copsar, a través de diferents membres de la comunitat educativa, com valoren la possible segregació de l'alumnat per llengua plantejada per la Conselleria d'Educació. Aquestes són les respostes que ens han donat.

Tomeu Barceló Sansó,
37 anys
Cap d'estudis del CEIP Climent Serra i Servera

Deixau-me dir per començar que no som ningú per a jutjar una mesura que encara no s'ha aplicat. Ara bé, admet que em comporta certa preocupació que es pugui dur endavant una segregació de l'alumnat per llengua.

En el CEIP Climent Serra i Servera tenim matriculats a prop de 400 alumnes els quals estan distribuïts en 20 grups. Dur a terme una mesura com aquesta comporta modificar l'organització i el funcionament de tot el nostre centre.

Totes les mesures que es duen a terme a l'escola tenen un caràcter inclusiu. Pretenem que els infants es coneguin, es relacionin i interactuin independentment del seu sexe, edat, religió o cultura. No tan sols volem que aquesta relació s'estengui entre l'alumnat, sinó que també desitjam que aquest sentiment de pertinença arribi a tota la comunitat educativa. Dur a la pràctica una mesura segregacionista altera l'enfocament d'unitat que volem establir en el nostre centre.

A la nostra escola volem que els nostres alumnes rebin una atenció el més individualitzada possible per part dels/de les mestres, per això, establim un sistema d'organització on cream desdoblaments i mesclam i unim grups per a aconseguir un ambient enriquidor per a aprendre. Per tal de crear aquest ambient relaxat i òptim per a l'adquisició de coneixements és necessari establir una coordinació i crear debat entre tot el professorat, i disposar i organitzar espais adequats. Aleshores, posar en marxa una segregació per llengües repercuteix sobre tot el nostre funcionament.

Dur a terme aquesta mesura provocaria perdre espais destinats a suports, deixar de banda activitats que permeten un treball més individualitzat i desapareixerien mesures de suport consensuades per tot l'equip educatiu.

Des d'una mirada objectiva i educativa, no sé què pot aportar implementar una mesura com aquesta als nostres infants.

Bartomeu Cardell Vich,
44 anys
President de l'AFA del CEIP Climent Serra i Servera

No em sembla bé cap mena de segregació d'alumnes i molt manco per temes lingüístics. Si es duu a terme crec que serà perjudicial per als alumnes que habitualment no parlen català al seu àmbit familiar o social, ja que a l'escola el poden escoltar, practicar i aprendre, i al meu parèixer si vius en un lloc on es parlen dos idiomes els has de conèixer tots dos. Em sembla que la logística i la inversió financera serien difícils d'assumir, no sé quants de centres actualment es podrien permetre desdoblar línies de diversos cursos. Aquesta inversió es podria destinar a usos més adequats, com la renovació de material obsolet o espenyat, reformar centres que ho necessiten o ampliar el professorat actual per a disminuir les ràtios d'alumnes per docent.

Maria Blanc Sampol,
42 anys
Mare dos alumnes del CEIP Climent Serra i Servera

Una segregació mai és bona, ja que és una manera de dividir l'alumnat. Com a

mare em resulta una mesura poc viable, si podem escollir la llengua en què volem que els nostres fills aprenguin a classe s'hauria de duplicar el professorat i les aules, i al CEIP Climent Serra i Servera ja anam una mica justos d'espai. No estic a favor de les propostes que vulguin eliminar la llengua catalana, ja que és la nostra llengua, i si a les aules no s'utilitza, hi haurà molts de nins que no la sabran mai i arribarà un moment que es perdrà. El castellà, en canvi, tothom el sap, no està en risc. Els alumnes haurien de dominar les dues llengües inclús una tercera, però sense fer cap classe de divisió.

Joana Karmany Jaume,
53 anys
Presidenta de l'APIMA de
l'IES Porreres

Al llarg de la història hem estat capaços de superar altres tipus de segregació a les aules i crec que tornar a aquest concepte educatiu és un retrocés innecessari.

Dins l'aula s'aprèn a conviure, i conviure és enriquir-se de la diversitat, és superar obstacles i és arribar al que cadascú necessita amb la col·laboració del col·lectiu. Si segregam no arribam a cap aprenentatge de convivència positiu, al contrari, estam visibilitzant que la pluralitat és negativa.

Per altra banda, aquesta mesura que vol aprovar el govern és un atac a la nostra llengua i a més un xantatge emocional a les famílies que hauran de veure com els seus fills i filles són separats del seu grup classe, és a dir, dels seus amics en nom d'una llibertat que no existeix.

No hi ha major llibertat que poder-la exercir coneixent totes les possibilitats i negar l'oportunitat d'aprendre en català és negar la possibilitat de conèixer i estimar la llengua i la cultura pròpies de les nostres illes on la presència del castellà és tan forta que a poc a poc va fent un camí de substitució.

Sempre defensaré l'aprenentatge de la llengua castellana i de qualsevol altre idioma, però l'ús habitual a l'escola ha de ser el català, ja que és la llengua que defineix el nostre territori i que ens enforteix i uneix com a societat. No serà que certes ideologies el que pretenen precisament és la divisió i la confrontació? I creen així un problema que no existeix. Com he dit abans, la convivència en català és possible, el que no serà possible i sí que serà un vertader problema és poder dotar a cada escola d'espai i professorat su-

ficient per a dur a terme una mesura que no té cap raó de ser.

Stéphanie Kinger,
49 anys
Mare d'una alumna de
l'IES Porreres

Per tal de donar resposta a aquesta pregunta, m'agradaria compartir amb vosaltres la nostra experiència. Nosaltres no som d'aquí, millor dit, no érem d'aquí, però després de quasi 18 anys a Porreres ens sentim com a casa. Les nostres filles varen néixer a Espanya, la major a València i les seves dues germanes a Mallorca. A casa habitualment no parlem ni català ni castellà.

En arribar aquí el meu home i jo parlàvem el castellà pel fet d'haver viscut a la península més de 5 anys i la veritat és que de tot d'una ens va sorprendre sentir que aquí quasi tota la gent que anàvem coneixent emprava el català. Com és de suposar aleshores hagués estat molt més senzill trobar-nos en un entorn de castellanoparlants, però la realitat és que a Porreres, el poble que havíem triat per a viure, no era així. Donada la situació vàrem decidir adaptar-nos a aquesta realitat i aprendre el català. Evidentment, a nosaltres (els pares) ens va costar molts més esforços que a les nostres filles que des de l'escoleta el van aprendre donada la immersió lingüística que es duia a terme i es duu en el centre on les escolaritzàrem.

Si a l'hora d'escolaritzar les nostres filles a Porreres, el sistema educatiu ens hagués permès triar entre català o castellà, pens que per moltes raons (vàlides i sense ideologia política) hauríem elegit les aules en castellà, per tal de "facilitar" l'aprenentatge de les nostres filles i assegurar-nos

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Almoina, 31 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

que podrien seguir els ensenyaments sense dificultats afegides a causa de la llengua.

Ho hauríem fet nosaltres com també segurament la gran majoria dels nouvinguts a Mallorca, que no som pocs!

Però he d'admetre que el fet de no haver tingut aquesta opció no ha tingut repercussions negatives a la nostra vida, tot al contrari! Sentim que ens ha obert portes en lloc de tancar-les, ens ha enriquit en tots els sentits, i ara, mirant el camí recorregut, tots a casa pensam que hi hem guanyat, i molt.

Sense la immersió lingüística a les escoles, veig molt complicat l'aprenentatge del català pels nins i nines que no el parlen a casa. Si es vol protegir la llengua vehicular pens que se li ha de donar preferència a l'escola, encara que evidentment els alumnes que no tenen el català com a llengua materna han de poder disposar (en cas de necessitar-ho) d'un suport adequat per part de la comunitat educativa.

Miquel Grimalt Rosselló,
15 anys
Alumne de l'IES Porreres

Des del meu punt de vista, és un error separar els alumnes segons la llengua, ja que podria afectar a la integració dels nouvinguts pel fet de no ser necessari haver d'aprendre l'idioma local. A més, els alumnes de les dues bandes no es relacionarien tant, cosa que podria provocar conflictes entre els joves.

Ho trob una falta de respecte cap a la comunitat autònoma i els seus habitants, ja que tenim una llengua, una cultura i una història que no s'ha de deixar perdre. Les llengües s'aprenen parlant-les a les situacions quotidianes, no només dins una aula tres hores a la setmana.

Joan Ramon
Xamena Vidal, 45 anys
Director de l'IES Porreres

D'entrada em sembla que no és correcte que després de 25 anys surti novament aquest tema i que el més segur és que siguin els pactes polítics actuals els que hagin propiciat aquesta proposta, ja que en cap cas és per una qüestió pedagògica, organitzativa i molt menys una necessitat.

Pedagògicament, separar l'alumnat per qüestió de llengua em pareix una aberració, no té cap sentit. A part, és una realitat que actualment l'ús del català a les aules precisament està minvant i el que a nosaltres ens correspon com a docents és assegurar que l'alumnat acabi quart ESO dominant les dues llengües. Una proposta com la que està plantejant el Govern Autonòmic dificultaria aconseguir l'objectiu.

Per altra banda, m'agradaria assenyalar que si tenim en compte el context social actual, els joves, siguin catalanoparlants o no, fan un ús elevat de la llengua castellana durant el temps d'oci o a les converses entre iguals, donat que segueixen moltes xarxes socials en castellà, la major part de la música que escolten és en castellà o en anglès, etcètera. Això fa que l'alumnat catalanoparlant no tenguim molts de problemes per a dominar la llengua catalana, ja que faria ús d'ella dins de la família. Però sí que hi hauria problemes amb l'alumnat castellanoparlant, donat que les úniques hores que escolta català és durant les 24 hores setmanals que assisteix al centre. Dic escolta català i ho dic ben conscientment, perquè a vegades no l'empren durant totes les hores, ja que quan s'ajunten al pati amb els seus companys continuen emprant el castellà. De fet, m'agradaria remarcar que des que som docent no havia notat mai un ús tan alt del castellà durant el temps del pati.

Per totes les raons explicades, estic convençut que si es duqués endavant la proposta, molts d'alumnes arribarien a quart d'ESO sense dominar el català, a molts ja els costa amb el sistema actual, si afegim que anirien en aules separades, la situació empitjoraria.

Finalment, m'agradaria afegir que la proposta del Govern és econòmicament insostenible i estructuralment no és viable, ja vam veure amb la COVID que feien falta espais/aules. També cal dir que és important escoltar la comunitat educativa, sobretot a l'hora d'implantar un canvi d'aquesta magnitud i, en aquest sentit, el claustre de l'IES Porreres s'hi ha manifestat en contra.

Antoni Sampol Barceló,
48 anys
President de l'AMPA del Col·legi
Verge de Montis-sion

El primer que hem de fer és estar ben informats i deixar fora qualsevol ideologia política dins els

centres educatius, l'article 22.3 de la Llei de Normalització Lingüística assenyala que l'Administració ha de garantir que els alumnes no siguin separats en centres diferents per raons de llengua. Aquesta és l'única "segregació" a què fa referència la nostra normativa en matèria de normalització lingüística. Així mateix, sembla que el Pla Pilot anunciat per la Conselleria d'Educació no preveu l'existència de línies separades per llengua vehicular en un mateix centre a les escoles de la CAIB. Tot això, tenint en compte que la Llei Educativa de les Illes Balears estableix un mínim del 50% de la càrrega lectiva que s'ha d'impartir necessàriament en llengua catalana, el que vol dir que, ara mateix, i sense que existeixi cap Pla Pilot, la resta de les matèries, llevat de la llengua estrangera, poden ser impartides en llengua castellana si així ho decideix l'entitat titular de l'escola. D'altra banda, la LOE, rere la darrera modificació operada per la LOMLOE, preveu, entre altres mesures, que els alumnes d'un mateix grup puguin, en determinades matèries, desdoblarse en grups més petits i altres formes d'organització flexible. Sempre que es respecti aquest marc legal i que els centres tinguin autonomia per a decidir si implanten o no el Pla Pilot, entenem que no es preveu ni es produirà cap mena de segregació.

Antònia Blanch Puigserver,

50 anys

Directora del Col·legi Verge de Monti-sion

La llei Educativa de les Illes Balears estableix un mínim del 50% de càrrega lectiva que s'ha d'impartir necessàriament en llengua catalana. La resta de matèries, a excepció de la llengua estrangera, es poden impartir en castellà, si així ho decideix l'entitat titular del centre.

Pel que fa a la nostra realitat, la llengua catalana, tal com ho reflecteix el nostre Projecte Lingüístic, és la llengua vehicular. Aquest fet no ha suposat un inconvenient ni pel que fa a l'aprenentatge dels alumnes ni a la cohesió social i cultural de la comunitat educativa que conforma el col·legi Verge de Monti-sion.

Finalment, tot i el que hem esmentat abans, entenem que la diversitat lingüística és un valor afegit i present al nostre context i que valoram i estimam.

Cristina Broseta Perales,

49 anys

Mare d'una alumna del Col·legi Verge de Monti-sion

Pens que els projectes lingüístics actuals dels centres no s'han de canviar. Per mi, el fet que les meves filles vagin a unes escoles on la llengua vehicular és el català ha estat una oportunitat per a l'aprenentatge, la integració social i el coneixement en general de la cultura del nostre poble, que és molt rica. Les conseqüències de la segregació mai són positives, ja que generen conflictes i problemes de convivència. En el meu cas, el fet de ser castellanoparlant, ha suposat un enriquitment per a les meves filles que els ha permès conèixer dues llengües maternes. Finalment, consider que invertir en la segregació dels nins per a l'elecció de llengua suposa unes despeses molt grans que s'haurien d'invertir en altres qüestions com la inclusió, la salut mental dels nostres infants i joves i l'atenció a la diversitat.

Barbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - TELÈFON I FAX 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

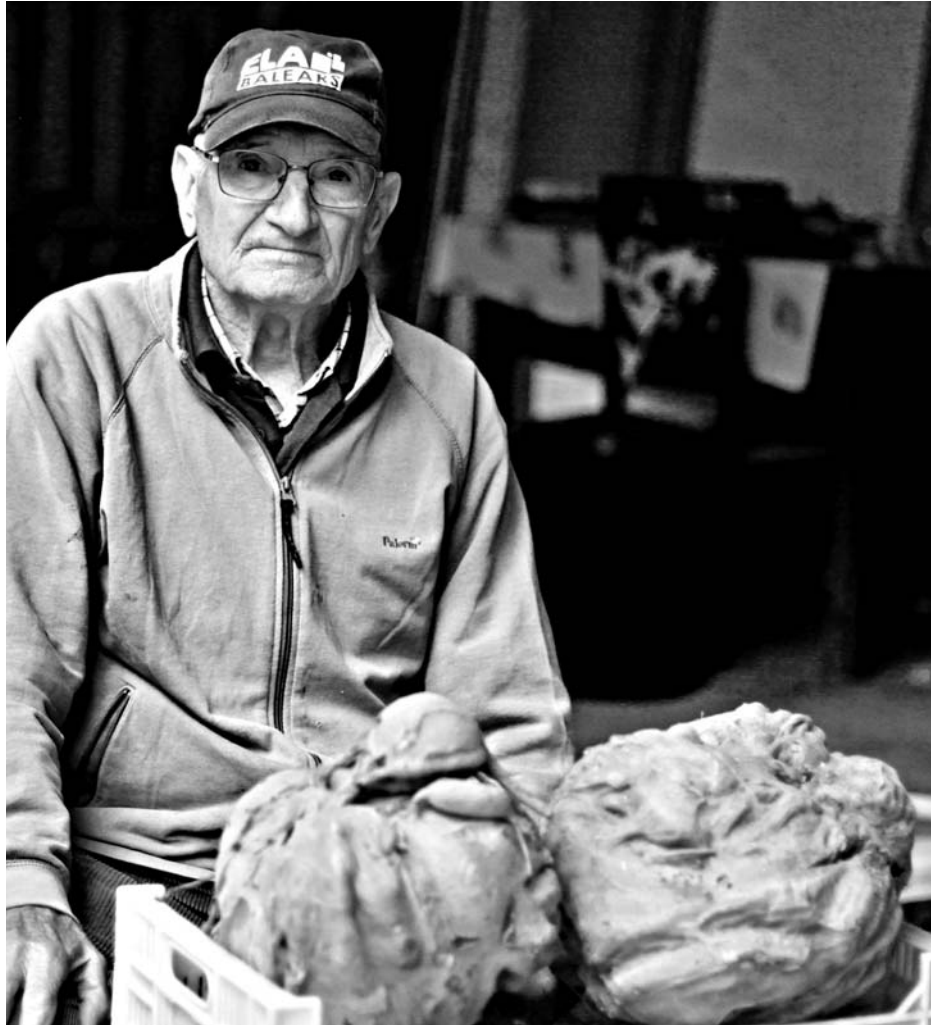
BONS MONIATOS

Mercè Oliver Oliver

Un amic, a qui no feia gaire li havia fet un retrat, em va enviar un missatge de veu i fent broma em deia: «Escolta, tu que retrates moniatos —refeint-se a ell—, a la Cooperativa n'hi ha un que fa més de 8 kg, podria ser interessant fer-li una foto per a la revista *Llum d'Oli*».

Quan uns dies més tard em vaig decidir, el moniato ja no hi era. De seguida, però, telefonaren a l'amo en Toni *des Molí* que deixà per uns minuts les matances i ben complaent vengué a retratar-se amb dos dels seus moniatos: un fa més de 6 kg i l'altre passa els 8.

Vet aquí l'entraniable imatge.

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

APOL·LÒNIA RIGO ACONSEGUEIX LA PRIMERA MEDALLA DE LA HISTÒRIA DEL CLUB D'ATLETISME EN UN CAMPIONAT D'ESPANYA

Redacció

Apol·lònia Rigo va aconseguir una fita històrica per al Club Atletisme Porreres: en un dia que quedarà marcat a la història d'aquesta entitat, l'atleta Apol·lònia Rigo va debutar a la prova dels 80 metres lllisos al Campionat d'Espanya celebrat a Torrevella a mitjans octubre. Amb una actuació excel·lent, va creuar la línia de meta a la tercera posició. Des d'aquestes planes volem fer arribar l'enhorabona a n'Apol·lònia i a tot el club per aquest èxit històric!

A la fotografia David Alique (entrenador) i Apol·lònia Rigo, amb la medalla de bronze.

JAUME ROSSELLÓ, PREMI EXTRAORDINARI DEL CONSERVATORI SUPERIOR DE MÚSICA

Redacció

El músic porrerenc Jaume Rosselló Salleras, el passat 11 de novembre va rebre el Premi Extraordinari de final d'estudis del Conservatori Superior de Música de les Illes Balears, en l'especialitat d'interpretació, itinerari de guitarra de jazz. L'any 2018 va obtenir aquesta mateixa distinció en l'especialitat de guitarra clàssica.

En Jaume ens ha demostrat des de ben petit la seva destresa musical: ha format part de grups com Katau, Boc o GeometricalSardine.

Des de la revista *Llum d'Oli* li volem donar l'enhorabona per aquest reconeixement i desitjam que no aturi mai de fer música amb la il·lusió que ho fa ara.

Enhorabona, Jaume!

CA FRUITERIA

NA MARIA

- Frutes
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 67 71

C/ Agustí Font, 54 - Porreres

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

LES PRIMERES PASSES D'UNA ASSOCIACIÓ CENTENÀRIA: LA UE PORRERES

Bartomeu Garí Salleras

El mític camp de n'Hereveta (anys 30) estava situat en els terrenys de l'actual parc de n'Hereveta

La Unió Esportiva Porreres és una entitat centenària. Com qualsevol altra, el seu camí no ha estat fàcil. Al llarg de la seva trajectòria ha sofert canvis de noms, alts i baixos, i fins i tot va estar a punt de desaparèixer.

Tenim poques informacions de l'aparició del club de futbol porrerenc. Les primeres es situen entorn de la primera dècada dels anys 20 del segle passat, concretament, per les festes de Sant Roc de 1918. La *Història de Porreres*, de Gaspar Munar, indica que entre els actes festius d'aquest any es va celebrar un partit de futbol entre l'equip local i el *Foot-Ball Club Manacor*.¹ L'esdeveniment es va dur a terme als afores del poble, a un descampat de la zona de ses Forques, que sembla que estava situat prop de l'antic garatge de Sebastià Móra de can Lluent.

Uns anys més tard, concretament el mes d'agost de 1923, es fundà el *Centro de Foot-Ball Porrerense* que fou presidit per Bartomeu Ferrando i Joan Janer Rosselló. Els socis fundadors foren Bartomeu Segura, Antoni Garau, Gabriel Ramonell, Sebastià Mora, Miquel Mesquida, Pere O'Callaghan, Jaume Sitjar, Eduard Lluch i Bartomeu Escarrer. Uns mesos després, tenim constància que el club va canviar de nom i passà a denominar-se *Foot-Ball Club Porreras*. Sembla que aquest club estava baix el patronatge de Lluís Sitjar Castellà. Cal destacar que per les festes de Pasqua de 1924 estrenaren el camp de n'Hereveta.

Segons la premsa de l'època, l'equip porrerenc va disputar la temporada 1923-24 el primer campionat oficial de les Balears. Aquesta lliga estava inte-

grada per equips de Mallorca i Menorca. Dues temporades després va prendre part del Campionat de segona categoria, juntament amb equips com el Sóller Futbol Club, el Mariano de Felanitx i l'Isleño de Palma, entre d'altres. El 1926, trobam el Porreres al campionat de segona categoria, juntament amb els equips Sóller FC, Atlètic, Mediterráneo, Felanitx, Isleño i Industrial.

El 22 de juny de 1934, per tal d'adaptar-se a la legislació del govern de la II República, una comissió formada per Josep Estarellas, Gabriel Mora, Joan Servera, Montserrat Nicolau i Gregori Vaquer va presentar davant el Negociat d'Associacions del Govern Civil —aleshores dirigit per Joan Manent— els estatuts del club *Unión Sportiva Porreras*. El primer article de l'entitat futbolística diu:

«Esta Sociedad, tiene por objeto estrechar las relaciones de amistad y mutuo aprecio entre sus asociados, y fomentar el deporte en general, como también apoyar a las manifestaciones instructivas y culturales excluyendo de sí cuando tenga relación con la política. Será socio, toda persona de cualquier sexo, que propuesta por dos socios sea admitida por la Junta directiva».²

La *Unión Sportiva* tenia la seva seu social al primer pis del Cafè propietat de Bernat Gornals *Renya* que estava situat davant el Lloc Sagrat (antic Cafè de Can Miquel). Antoni Rosselló Andreu *Güia* fou elegit primer president. Completaren la directiva: Gabriel Móra, Joan Servera Mulet, Montserrat Nicolau de *Can Ros*, Pau Nicolau de *Sa Maimona* i Josep Julià Sastre. Una de les curiositats del club és que la directiva pagava a Miquel Sampol la quantitat de 275 pessetes en concepte de lloguer del camp de futbol.

L'anuari de la Federació Balear de Futbol de 1935, entitat presidida a per Joan Cubi Caldentey i adscrita a la Federació Catalana, publica que les Balears comptaven amb 72 clubs de federats de primera categoria, segona i adherits. Entre aquests darrers trobam la *US Porreres*. El 1940, durant la Postguerra, el règim franquista va ordenar —a través del Comitè Olímpic Espanyol i el Consell Nacional d'Esports— la modificació dels estatuts de totes les associacions de l'Estat Espanyol i el canvi de nom de moltes entitats. En aquest precís moment, la *Unión Sportiva* passà a denominar-se *Unión Deportiva Porreres*. L'entitat, que estava presidida per Cristòfol Llinàs Barceló, també va decidir canviar l'escut del club. El seu disseny ha arribat a dia d'avui.

Al llarg de la seva història, la UE Porreres ha militat 11 temporades a Tercera Divisió Balear i una a Tercera Divisió Nacional, la temporada 1977-78 que va

competir amb equips del País Valencià, Múrcia i les Balears. A més, ha jugat quatre eliminatòries de la Copa del Rei, contra els equips *Español de San Vicente* d'Alacant, la SE Formentera, Reial Mallorca i Badia Cala Millor-Son Servera.

En aquests darrers anys, un grup de persones que sempre han estat lligades o vinculades al món del futbol porrerenc es varen proposar de reactivar el club i intentar recuperar el seu antic esplendor. Enguany, és ben clar que la directiva —presidida per Guillem Ballester juntament amb el cos tècnic, jugadors i afició— desitgen l'ascens a Tercera Divisió. De moment, la UE Porreres porta una trajectòria realment esperançadora, ja que lidera el grup A de la categoria de regional Preferent.

Fa unes setmanes, el club va organitzar una exposició fotogràfica, on també es va poder visionar el documental *UE Porreres, 90 anys de la història d'un gran club*. L'acte va rebre moltes visites que

sens dubte demostrin l'enyorança futbolera que senten molts porrerencs i porrerencs que encara recorden els grans horabaixes de futbol al mític camp de n'Hereveta on es varen disputar partits contra equips de primera línia com el RCE Mallorca, Touring d'Erreterria, Almansa, Villareal, Mes-talla, Constància, Margaritense, Atlètic Balears, entre d'altres.

¹ MUNAR OLIVER, Gaspar (1978). *Història de Porreres*. Volum segon (des del segle XVII al XX) Porreres: Edicions Ajuntament de Porreres.

² Sense autor (1934). *Reglament Unió Sportiva Porreres*. Porreres: Impremta Rosselló.

Serveis Melià Roig

Tel·l: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

Serveis:

- Cultivadors
- Fressadera
- Trituradora
- de Llonya
- Arada
- Arada
- milagrossa
- Desbrossadora

MÉS QUE UNA COMPRA. L'EDIFICI DEL CAFÈ ANTIC I LO TEATRET, MUNICIPAL

Marc Vaqué Vidal

La legislatura que vàrem tancar el passat mes de maig va ser molt intensa. A més de lluitar en un entorn cada vegada més canviant i amb les conseqüències de la pandèmia (de la qual hem parlat en ocasions anteriors), aquells quatre anys van tenir un fet determinant i imprevisible.

Vam preparar un projecte de poble amb moltes idees, reptes i objectius per a construir un espai cada vegada millor, per tal de desenvolupar durant els anys 2019 a 2023. Però, entre tots aquests plantejaments, mai hauríem imaginat l'adquisició d'aquest edifici tan important.

Va ser durant els mesos anteriors a l'arribada de la pandèmia quan ens vam assabentar que hi havia uns compradors interessats en aquest edifici. La seva idea era donar-li un altre enfocament, fet que posava en perill uns serveis que creïem imprescindibles.

D'aquesta manera, vam intentar protegir amb totes les eines que teníem a l'abast tot l'edifici, un bé cultural i social d'interès local. Sense aconseguir que aquesta opció en garantís el futur, vam explorar una segona via, la compra.

Des d'aquell moment i fins que vam aconseguir formalitzar-ho va passar més d'un any. Una operació complexa que es va poder tancar a principis de 2021.

Aquesta compra suposava una inversió important per a un municipi de la mida de Porrera, però la necessitat d'espais de socialització, d'habitatge, de reclam turístic i de trobada, feien imprescindible aquesta decisió.

En un entorn tan canviant, la possibilitat laboral ja no és una condició imprescindible per a establir-se en un poble. Les persones que volen quedar-s'hi han de veure que hi ha un

conjunt de serveis que ho complementen: pisos per a satisfer la demanda, una escola on puguin créixer els infants i espais de socialització, entre molts altres factors.

L'edifici compta amb bona part d'aquests factors. Per una banda, el restaurant "Lo Teatret" i el bar "El Cafè Antic" es troben al seu interior.

Per altra banda, també és un espai que ha estat durant més d'un segle centre neuràlgic i que ara encara ho continua sent. És un espai en el qual bombeja gran part de la vida social del municipi.

"Lo Teatret" és un antic teatre de Porrera on també se celebraven sessions de cinema o que, fins i tot, havia estat la pista de ball o el punt d'arribada dels Reis Mags d'Orient. Des de fa uns anys, s'ha reconvertit en restaurant.

"El Cafè Antic" és un espai històric i emblemàtic de trobada entre els veïns i que va inspirar una de les cançons de Lluís Llach dedicades al poble de Porrera. La cançó la va anomenar "Cafè Antic" i la seva lletra omple la paret principal del local.

A la part superior de l'edifici hi ha dos pisos. Una primera planta que es destinarà a habitatge de lloguer com a primera residència, i el segon pis, del qual s'han reformat íntegrament l'estructura i la teulada, estarà enfocat a una sala de reunions de les associacions del municipi. També hi ha la possibilitat de convertir-ne una part en més habitatge de lloguer, mesura necessària per a lluitar contra el despoblament que hi ha tant al nostre poble, com al conjunt de la comarca.

Avui dia, estem convençuts que aquest edifici en què els habitants de Porrera hem passat tants bons moments (i ben segur que també molts vilatans de Porreres), està en les millors mans. Perquè sota la propietat de l'Ajuntament, l'edifici està en mans del poble. I això ajudarà a preservar el llegat, el seu valor històric i també tots els records i emocions que s'amaguen al darrere d'aquestes parets amb tanta història.

ELS MALNOMS DE PORRERES (XI)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

Hi ha, com hem vist en articles anteriors, molts de malnoms que es basen en el lloc de residència o d'origen de la persona que el té o dels seus avantpassats. En aquest número estudiarem els malnoms de lloc que fan referència a l'existència de qualque construcció (*des molí, de s'hort, des pou, des carrer...*). També hi incorporarem els casos de *can, ca na i ca n'* en què el nom que precedeixen no hagi estat tractat en cap altre apartat d'aquesta sèrie d'articles; en el número anterior ja explicàrem que aquestes formes procedeixen de la reducció de la paraula *casa*.

Malnoms formats sobre carrers i places

Carrer Bezerrut, del, XVII; **Carrer Nou, del** (*del c/nou*, XVI-XVIII); **Carrer del Vent, del** (*del c/ del vent*, XVIII). **Plaça, de la** (XVII), **Placeta, de sa** (XVII i XX).

En aquests casos és dubtós que puguin considerar-se malnoms en lloc de simples designacions del carrer o la plaça on vivien. Més dubtes sobre aquest ús ens ofereixen encara les següents designacions de carrers que anaven al costat d'algunes persones: Carrer del Cofossar (XVII); Carrer d'En Coixech (XVII, caldria escriure'l *Coixec*); Carrer del Payro (XVII; s'hauria d'escriure *Peiró*); Carrer del Pou Florit (XVII); etc.

El llinatge que se sol escriure *Escarrer*, no deu tenir res a veure amb el mot *carrer*, sinó que deu ser una escriptura anòmala d'*esquerrer*, que antigament s'usava amb el valor d'*esquerrà* ('més hàbil amb la mà esquerra que amb la dreta').

Malnoms formats sobre horts

Hort, de l' (*del Hort*, XVII-XVIII; *de s'Hort*, XVI-XVII); **Hort d'en Pota, de l'** (*del hort den Pota*, XVIII); **Hort d'en Soler, de s'** (XX); **Hort Sec, de l'** (*de Sort Sec*, XXI),

Malnoms formats sobre molins

Molí, del, XVII-XIX; **Molí alt, des** (XVIII); **Molí d'Aigua, del**, XIX, XX (*Molí d'aigo, del*, XIX); **Molí d'en Baco, des** (XVIII); **Molí d'en Donzella, del** (*del Molí d'en Donza.*, XVIII; *des Molí d'en Donzella i des Molí d'en Donzell*, XX-XXI); **Molí d'en Fotorro, del** (XIX); **Molí d'en Jordi, del** (*Molí de Jordi*, XVIII; *del Molí d'en Jordi*, XVIII-XIX); **Molí d'en Lluc, des**, XX-XXI; **Molí d'en Marimon, des**, XX; **Molí d'en Mas, des**, XIX; **Molí d'en Negre,**

des, XX-XXI; **Molí d'en Pellissa, des**, XX; **Molí d'en Racó, del** (*del Molí d'en Recó*, XIX); **Molí d'en Serral, des**, XX; **Molí d'en Tòfol, des**, XX-XXI; **Molí d'en Toiet, des**, XX; **Molí de vent, del**, XVI.

Malnoms formats sobre pous

Pou d'Amunt, del (*del Pou demunt*, XVI-XVIII); **Pou de sa Carrera, des**, XX; **Pou Florit, del**, XVI-XIX; **Pou Nou, del**, XVI-XVII; **Pou Salat, del** (*de Pou Salat*, XVI-XVII; *del Pou Salad*, XVII; *del Pou Salat*, XVII-XVIII; *de la possessió del Pou Salat*, XVIII; *del Pousalat*, XVIII; *del Pousalt*, XVIII; *de son Pou Salat*, XVIII).

juaneda
miramar

Anàlisi Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

LÀPIDA FUNERÀRIA A L'ORATORI DE LA SANTA CREU (1832)

Maria Barceló Crespi - Joana Mora Cerdà
Caterina Oliver Riera

Entre el patrimoni lapidari de Porreres una de les làpides més interessants es localitza a l'oratori de la Santa Creu i, més concretament, a la segona capella entrant a mà dreta.¹

Es tracta d'una làpida funerària del 1832 obrada en pedra mallorquina envoltada d'una vasa de jaspí vermell. Les seves mides són 67 cm d'amplària i 89 cm d'alçària.

Enmig consta una inscripció que diu:

AQUÍ YACE EL CADAVER
DE D. PEDRO JUAN BAUZA
MAESTRO MAYOR DE LAS
REALES OBRAS DE FOR-
TIFICACION DE ESTA YSLA
NATURAL DE PALMA
FALLECIO EL DIA 10 DE
MAYO DE 1832 A LOS
53 DE SU EDAD, CUYA
ALMA ESTE EN
GLORIA

(avui en diríem arquitecte).

És sabut que mantingué una bona relació amb Jordi Abrí Descatlar, marquès del Palmer. El 1819 va construir un celler a la possessió de sa Vall (Santanyí), propietat de dit marquès. Entre 1814 i 1823 fou l'arrendatari de les pedreres de sa Vall i de les de la Fossa, situades al litoral de la possessió de Son Granada (Llucmajor), conegudes popularment com les Pedreres de la Seu. Una i altra eren propietat del marquès del Palmer.²

L'erudit Joaquim M. Bover va escriure que en el pati de l'oratori de la Creu hi havia un sepulcre amb una làpida de jaspí que cobria el cadàver de Pere Joan Bauçà Gordiola, mestre major de les obres de fortificació de l'illa (1824), que vingué a Porreres per a dirigir les obres d'un casat de possessió de la comtessa d'Espanya. Morí el 10 de maig de 1832 al nostre terme, sense te-

nir constància si el traspàs es va produir a la vila o a la possessió. Sens dubte, Bover es referia a la possessió de sa Torre i la data del seu escrit és el dia 11 de novembre de 1840.³

Quan morí tenia cinquanta-tres anys. En el Llibre de Defuncions corresponent de l'Arxiu Parroquial de Porreres consta «su cadaver fue sepultado en el cementerio rural de Santa Cruz de esta villa».⁴

Potser calgui demanar-se per què va ser inhumat a la Santa Creu. Val a dir que el cementiri municipal encara no estava acabat. En el Llibre de Difunts de 1817-1840 una nota indica que el 30 de desembre de 1834 morí Mateu Cases Mesquida, fill de Mateu i de Monserrada, vidu de Joana Maria Cerdà, als 69 anys d'edat. La nota explica que dit Mateu «fué el primero que sepultaron en el cementerio rural construido al lado de las casas, edificio de Santa Cruz, los anteriores estan sepultados dentro el edificio Iglesia de Santa Cruz».⁵ Pere Joan havia mort dos anys i mig abans.

L'estat de conservació és molt bo, tal vegada pel fet d'estar a una paret de l'interior de l'edifici i, per tant, no la trepitgen ni tampoc l'afecten les inclemències del temps.

Cal destacar els símbols col·locats als quatre angles de la làpida, tots ells al·lusius a l'ofici del difunt: una torre o altre element defensiu, un compàs, un martell (o uixol?) i un escaire.

Pere Joan Bauçà i Gordiola (1779-1832) era fill de Joan i de Catalina. Era natural de Ciutat i veí de la parròquia de Sant Nicolau. Maridà amb Antònia Isern Rigo. Fill d'ambdós fou Joan Bauçà Isern, també mestre d'obres

¹ BARCELÓ CRESPI, Maria: "Dues làpides de la Creu", *Sobre Porreres*, I, Porreres, 2001, p. 194-195.

² CANUTO BAUÇA, Francesc: "Explotació de les pedreres de la possessió de sa Vall (s XIX)", *I Jornades d'Estudis Locals de Santanyí*, Santanyí, 2015, p. 256-260 i 264-267.

³ BOVER, Joaquín María: *Misceláneas*, XII, Palma, 1842, p. 133v. Manuscrit conservat a la Biblioteca Bartomeu March de Ciutat.

⁴ APP, Llibre 17 (morts) 1817-1840, f. 172v.

⁵ APP, Llibre de Difunts (1817-1840), f. 202v.

DE QUAN EL DIMONI HAVIA DE VISITAR PORRERES

Joan Melià Garí

Devia ser l'any 1959 quan circulava per Porreres la profecia que durant tres dies i tres nits havia de fer fosca continuada. Durant aquest període el dimoni aprofitaria l'avinentsa per a passejar-se pels carrers de la vila. Hi ha gent que se'n recorda, d'aquesta història, però, entre els consultats no hem trobat ningú que la pugui situar amb exactitud. Per aquell temps es pensava que l'any 1960 s'havia de desvetlar el tercer secret revelat a Fàtima, que implicava grans desastres a causa dels pecats de la humanitat. Si ens hem aventurat a precisar que a Porreres aquesta notícia devia córrer l'any 1959 és perquè, a més de les aproximacions indicades pels qui en tenim record, hem trobat que a la *Semilla* del mes de juliol d'aquest any (la número 65) hi ha un breu «El bu del año 60» en què s'informa que Sor Llúcia, l'única supervivent de les aparicions de Fàtima, ha declarat que no era cert que ella hagués pronosticat grans càstigs per a l'any 1960. Tot i l'adhesió de l'editor de la *Semilla* al desmentiment de la catàstrofe, aprofitava el breu comunicat per a afegir que els pecats col·lectius que es cometien (profanació dels dies festius, nudisme desvergonyit, les flas-

tomies que tant abunden «en els nostres pobles») eren motiu suficient per a rebre càstigs divins, fos l'any 60 o un altre.

La versió dels fets que havien de succeir eren els que hem dit, però, a més, es comentava que només s'encendrien les espelmes beneïdes el Dijous Sant a la Casa Santa, que s'erigia a l'església per Setmana Santa. Així i tot, hi havia gent que acudia a la rectoria perquè el rector, aleshores mossèn Gabriel Adrover, beneïa espelmes, mistos i, fins i tot, segons conten, una dona hi va anar a beneir la barra de travar la portassa, per a poder pegar al dimoni si s'estrevenia l'ocasió oportuna. L'esdeveniment diabòlic havia de coincidir amb la festivitat de la Mare de Déu de Fàtima (13 de maig). No sabem si la sacsejada social era una exclusiva del nostre poble o si afectava tot el món. Sembla, però, que la concreció dels fets descrits sí que varen congriar-se a Porreres per alguns porrerencs influenciats per la lectura del llibre de Domingo de Arrese, publicat el 1940, titulat *Profecías de la Madre Ráfols*. Cal dir que és falsa l'atribució de tals profecies a la monja Maria Ráfols Bruna (1781-

1853), les quals degueren ser escrites entre 1931 i 1932 per atacar les idees republicanes i laiques d'aleshores. Testimonis diferents han indicat com a difusors d'aquesta predicció local, l'amo de can Bum Bum i la madona de can Güia, encara que, potser, n'hi hagués d'altres.

El possible lligam entre els tres dies de fosca prevists i un eclipsi total de sol, sembla que no existeix perquè per aquells anys no consta que n'hi hagués cap (el més pròxim és del 1970 i no es va poder veure des d'Europa). Les mateixes fonts que es recorden vagament dels fets indiquen que els dies prevists per a la diabòlica visita efectivament va fer fosca, però només a les hores de la nit, de dia va lluir un sol esplendorós.

Aquests fets, amb totes les imprecisions habituals, ens han quedat a la memòria des d'aquella època amb el dubte de quina transcendència real varen tenir i amb admiració per la credulitat d'aleshores; en aquella època per coses semblants a aquestes de l'excursió porrerenca del dimoni i avui dia trobaríem creences d'una irracionalitat semblant.

**jaume
sastre
soler SL**
materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

ELS PECATS CAPITALS (I 7): LA SUPÈRBIA

Joan Mesquida Sampol

Acabam la sèrie dels pecats capitals amb la supèrbia. No és casual que sigui aquest pecat el que tanqui la nostra llista, ja que per a molts autors és considerat el principal de tots ells, el que d'alguna manera propicia la resta. Els diccionaris la solen definir com un excés d'autoestima que duu al menyspreu dels altres i a un desig de la pròpia exaltació. Per això sovint és entesa com a sinònim d'orgull o vanitat. Però aquests dos vicis són més aviat un producte de la supèrbia, que és alguna cosa més que el comportament de l'arrogant o de l'estirat.

La supèrbia, deia sant Tomàs d'Aquino, és el fet d'aspirar, per la pròpia voluntat, a fer alguna cosa que es troba per damunt de les nostres possibilitats. És un voler anar allà on no podem arribar i, per tant, té un punt d'irracionalitat. Sant Agustí havia dit abans que el superb és el que imita Déu de forma desordenada, ja que odia el fet de ser com els altres i intenta imposar el seu parer enlloc del de Déu.

El que sembla clar és que el superb és aquell que se sent per damunt dels altres, afeció molt comuna en el nostre entorn. No ens sorprendrà, per tant, l'evident parentiu llatí entre el *superbus* (superb) i el *superanus* (sobirà). I és que el sobirà és el superb per excel·lència, aquell per damunt del qual no es pot tolerar que hi hagi ningú. Però no podem oblidar la perspectiva bíblica, al cap i a la fi aquí parlem de pecats i no de defectes del caràcter. I la Bíblia no accepta sobirans, siguin petits o grans, que donin l'esquena a Déu i molt manco que li vulguin fer els comptes.

La cosa ve d'enrere. La supèrbia fou el primer pecat, aquell que Adam i Eva varen cometre a l'Edèn i pel qual foren expulsats. Allà podien fer el que volguessin i menjar de tot el que hi havia, manco de l'arbre del coneixement del bé i del mal. Tradicionalment, això ha duit a més d'un malentès: per què Déu no havia de voler que els humans tinguessin aquest coneixement? Cal recordar, però, que conèixer, en el sentit bíblic, és alguna cosa més que un procés intel·lectual. Adam i Eva ja sabien distingir entre accions bones i dolentes, d'altra manera, no haurien entès en absolut la prohibició divina. El que suposava menjar de l'arbre no era això, sinó tenir la capacitat de disposar i transformar aquell coneixement. És a dir, poder decidir ells

què està bé i què no ho està.

Però avui, més d'un es demanarà si això realment és un pecat. En la nostra mentalitat, les persones ens veiem com éssers racionals, lliures i adults, amb capacitat per a decidir sobre allò que està ben fet o no, sense tuteles de ningú. Socialment, hem consagrat el dogma democràtic de donar per bo allò que decideix la majoria, però democràticament es pot decidir trepitjar la dignitat d'algunes persones o atemptar contra la vida, donant l'esquena a tot allò que ha estat dissigni directe del creador. El problema és que avui és molt poc realista intentar convèncer la gent que giri la mirada cap a Déu, sobretot quan la seva existència ja no es dona per descomptada.

Per això és mal d'entendre que la supèrbia sigui allò que els creients en diuen pecat original, que no és altra cosa que la màcula que defineix el caràcter humà i que ens duu a entendre que no hi ha altre criteri moral que el nostre a l'hora de prendre decisions i exigir responsabilitats. I, per definició, el pecat genera mal, sobretot damunt aquells que no tenen veu ni vot. Són els descartats, aquells que no veiem, perquè s'ofeguen abans d'arribar a Cabrera o a Ses Coves, o perquè encara no hi són, com les generacions per venir, que hauran de mal viure damunt els rostolls dels nostres patètics afanys.

Com un llop amb pell d'anyell, la supèrbia es disfressa de llibertat i autonomia personal, però tot plegat és un engany. Ens fa creure que llibertat és fer el que ens doni la gana per, tot seguit, determinar solemnement que tot allò que feim és bo. Però aquesta llibertat és una llibertat enverinada. La llibertat real no és el poder de determinar el que està bé o no, sinó el poder actuar d'acord amb allò que sabem en consciència que està bé. El que diferencia una persona d'una vaca no és que nosaltres tinguem lleis i decrets i la vaca no, sinó que nosaltres, podent fer les coses malament, sabem vèncer els primers impulsos i esforçar-nos per a fer les coses com toca. Però per saber què està bé i què no, necessitam un referent, un criteri que es trobi per damunt de la voluntat individual o col·lectiva de les persones. I donant l'esquena a la transcendència, a la possibilitat d'un déu o d'un ordre còsmic, això avui se'ns ha fet molt, molt difícil.

JO TOTA SOLA!

Carme Pinya Medina

Hi ha un moment en la infància en què sentim cada dos minuts allò de: Jo tot sol! Senyal inequívoc que estam davant d'una conquesta d'autonomia. Però segur que no ha estat la primera fita i que tampoc serà la darrera. L'autonomia comença des del naixement i va prenent una forma particular en cada un dels estadis de desenvolupament. És, en si mateixa, una font de múltiples aprenentatges i el seu èxit radica en les oportunitats que tenguí l'infant de practicar, perquè, com diu Pikler (1984) intentar ensenyar a

un infant quelcom que pot aprendre i fer per si mateix, no sols és inútil, sinó també perjudicial.

A més, quan parlem d'autonomia cal desbancar tot un seguit de creences ben arrelades: sovint, l'entendem com a antònim de dependència i, en veritat, no existeix l'autonomia sense una dependència prèvia (CHOKLER, 2010). Perquè s'assumeixi l'autonomia cal una maduració de l'infant, unes determinades competències que li permetin aconseguir l'objectiu per si mateix, l'acompanyament de l'adult i les condicions favorables del context i de l'entorn.

La vida adulta accelerada fa que demanem aquesta autonomia d'una manera continuada i, a vegades, de forma precoç. Necessitam que els infants juguin tots sols per nosaltres poder posar en marxa el rentavaixelles, desitjam que s'adormin aviat i al seu llit per a poder descansar mirant una sèrie o llegint un llibre, volem deixar al més aviat possible de canviar-los els bolquers o d'as-

secar-los després del bany... i tot això de manera lícita i totalment comprensible però, sense tenir en compte, que moltes de vegades els infants no estan preparats per a fer-ho de forma autònoma. Aleshores, com confluïm tot això i hi posam remei? Idò em sembla que, com sempre en educació, no existeixen receptes màgiques. Ens tocarà respectar els seus ritmes, acompanyar-los en l'assaig-erros enaltint els seus triomfs i cultivant la paciència necessària per a esperar el moment en què ho facin sols i soles, per a després —al cap d'uns anys— enyorar els temps en què ens necessitaven.

Però alguna cosa es podrà fer, no? Podem entendre la vida quotidiana com un recurs educatiu fonamental, el que fer diari té un valor constant i tan enriquidor que ens permet assajar, practicar i aprendre cada dia de rutines i hàbits tan mundans com vestir-se, posar-se les sabates, llevar-se el pijama, parar taula, ensabonar-se a la dutxa, recollir les joguetes, treure la cussa a passejar,

netejar els vidres, anar a comprar el pa o responsabilitzar-se de la seva bossa d'entrenament, entre altres.

I, per acabar de convèncer-nos que això de l'autonomia val la pena, no cal més que recuperar el meravellós sentiment que ens ve quan aconseguim alguna cosa per nosaltres mateixos o mateixes: recordau la primera vegada que us varen deixar conduir un cotxe? Quan vàreu arreglar el grifó sense haver de telefonar al lampista? Idò aquest sentiment és el que els nostres petits i petites senten amb el simple fet de posar-se drets per primera vegada, de fer aquell puzzle tan difícil o de fer la volta per Ses Forques tots sols o totes soles.

Referències bibliogràfiques

PIKLER, Emmi (1984). *Moverse en libertad: desarrollo de la motricidad global*. Vol. 92. Madrid: Narcea Ediciones.

CHOKLER, Myrtha (2010). "El concepto de autonomía en el desarrollo infantil: coherencia entre la teoría y la práctica". *Aula de Infantil*, núm. 53, p.9-13.

COM FER QUE EL CATALÀ ES PARLI MOLT I DEIXI D'ESTAR EN PERILL

Miquel Garcia Segura

Les qüestions de les quals s'ocuparà aquest article són dues. La primera és deixar constància, una vegada més, del que ha denunciat molta gent defensora de la llengua, com la recentment morta Carme Junyent (2020): **el català és una parla ara mateix en perill d'extinció**.

Junyent afirmava que existeixen tres raons bàsiques que justifiquen aquesta valoració: una reducció important de la base territorial de la parla en un espai de temps curt a escala històrica (dos-cents anys); una caiguda sostinguda del nombre de parlants; i finalment, una disminució del seu ús entre el jovent. (JUNYENT 2020).

Gent amiga em conta com els seus companys i companyes de feina abominen majorment del català i com els catalanoparlants de l'empresa han renunciat a expressar-se en la seva llengua.

Qui escriu aquestes ratlles ha pogut veure i sentir com en un grup relativament gran de persones, totes excepte una catalanoparlant, qui duia la colla canviava "per deferència" la llengua al castellà.

La llengua "oficial" dels grups de joves en els quals n'hi ha qualcun que parla només en castellà és, sens dubte, el castellà.

Sovinteja una situació: les parelles de les quals un dels integrants és de parla castellana i l'altra de parla catalana, crien fills només en... castellà!

La mateixa UIB, en contradicció amb la seva pròpia normativa (Dret en català, 2023), té escoles i facultats en les quals sentir parlar en català és difícil i on la majoria de les classes i la documentació es fan en castellà.

I des del 28M, molt important, **PP i Vox han mamprès una croada per a matar el català a les Illes**.

La situació a Catalunya i al País Valencià no és millor.

L'afirmació de Carme Junyent està més que justificada: **el català és una llengua en perill d'extinció**.

Deia una mica més amunt que m'ocuparien dues qües-

tions. Dita la primera, la segona és: **Com salvar el català de l'extinció?**

Som aficionat al futbol i, en aquest esport, quan un equip va guanyant a l'altre, però es veu que el perdedor provisional encara pot remuntar es diu que «hi ha partit».

Pens que el català encara té partit per a jugar i que per a fer-ho bé s'han de fer una sèrie de passes.

Primera: la tasca de defensa de la llengua ha de ser tasca, fonamentalment, de la ciutadania catalanoparlant. Esperar que sigui obra de les institucions és una idea errònia, les institucions el que fan és "donar forma", legal i administrativa, a una exigència popular amb suficient pes per a imposar-se.

Segona: els catalanoparlants podem fer accions individuals, però ens hem d'agrupar. De l'agrupació i de l'acció conjunta és d'on es treuen forces i ànims. També cal tenir capacitat d'influir sobre la resta de la gent.

Quan algú em diu: «Hábleme en espanyol», si actuo aïlladament és molt possible que m'enfadi però que, tot i l'empenyada, canviï al castellà.

Ara bé, si form part d'un grup de «resistència lingüística» que s'ha proposat dur endavant una tasca de fermeza davant comportaments anticatalanistes, segurament no canviaré i sabré quines pautes aplicar.

Tercera qüestió: els grups organitzats i també les persones a títol individual haurien d'incidir en els següents aspectes:

Propiciar que els no catalanoparlants obtenguin beneficis d'aprendre el català. Tant de manera indirecta, amb exigència de requisit lingüístic; com directa, amb millores de sou. El benefici directe poques vegades s'haurà aplicat i podria ser de bon de profit.

Activar l'empatia cap a nosaltres, els catalanoparlants, i promoure la simpatia per la defensa de la llengua. Hem de fer-ho, tant amb la gent castellanoparlant desconeguda com amb la coneguda. L'explicació pacient del sentit emocional

EL FUTUR DEL català DEPÈN DE TU

de la llengua i de com és portadora de cultura pot tenir efectes.

Sempre que se'ns pugui entendre i no hi hagi mala voluntat per banda de la persona interlocutora hem de parlar en català. S'ha de trencar la feixuga inèrcia i el costum que ens du, automàticament, a canviar al castellà si l'altra persona el parla. Tanmateix, hi ha molta gent no parla català, però ens pot entendre.

Usar un convenciment basat en l'acció de defensar les necessitats laborals, socials i de drets de sectors de la població que són majoritàriament castellanoparlants. Quan determinades organitzacions, que fan del català la seva bandera, apareixen públicament com clarament defensores de les necessitats de grups ciutadans que són majoritàriament castellanoparlants, es produirà un fenomen d'identificació que facilitarà molt l'acceptació del català per aquesta gent. Aquest fet ja va succeir durant les lluites prèvies a la Transició política a l'estat espanyol, encara que posteriorment es va anar diluint.

Les Illes Balears han de ser capaces de significar, per a la majoria de la gent que hi viu i que hi ve a treballar, un lloc on clarament es vetla pel seu benestar i pels seus drets. Llavors resultarà també relativament fàcil fer una identificació entre la nostra cultura i llengua i el lloc d'acollida. S'ha de destacar que històricament no ha estat aquesta la situació perquè la immigració, primer peninsular i després llatinoamericana, de l'Europa de l'Est i magrebí, ha estat sovint ocupant llocs laborals feixucs i sotmesos a clara explotació (un cas molt actual i paradigmàtic seria el de les "kellys") sense que les institucions illenques apareguessin com defensores seves, sinó més aviat d'hotelers, constructors i grans ocupadors.

Les mobilitzacions massives, com fou la mobilització contra el TIL de fa deu anys, són una eina molt important i se n'haurà de fer ús en aquesta situació d'emergència. S'ha de recordar, però, que la mobilització del TIL fou possible gràcies a un llarg treball previ fet als centres escolars, entre les mares i pares i entre la ciutadania. I ara, possiblement, les

condicions de partida són pitjors que les de fa deu anys. La conclusió és que tot i que no s'ha d'esperar que la mobilització massiva sigui fàcil, sí que és una eina quasi imprescindible.

Quarta qüestió i de moment última: tot l'anterior requereix un esforç intens i prolongat en el temps. Existiran, com en tota acció arriscada, moments ingrats i difícils, però podem confiar en l'èxit. Podrem sentir, quan fem el que s'ha dit, **que estam escrivint Història, que la Història ho contarà i que molts en llegir-la ens ho agrairan.**

Referències bibliogràfiques

Dret en català (Ed.) (2023). *Normativa i política lingüística de la UIB*. <https://bit.ly/3LxJrt4>.

JUNYENT, M. Carme, (2020). *El futur del català depèn de tu*. Editorial La Campana, Barcelona.

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

PORRERES TÉ 11 ESTABLIMENTS TURÍSTICS

Aina Ginard Bauzà

Allotjaments turístics a Porreres

Nom	Tipus	Data d'alta	Places
Son Mercadal	Agroturisme	3/6/98	16
Sa Bassa Rotja	Hotel rural	22/12/99	78
Can Feliu	Agroturisme	26/11/04	17
Son Roig	Agroturisme	2/4/08	24
Es Riquers	Hotel rural	29/3/10	38
Finca Son Jorbo	Agroturisme	7/3/13	11
Es Morells	Agroturisme	12/2/16	10
Son Barbut XVII	Agroturisme	30/12/16	10
Sa Vaqueria	Agroturisme	21/7/17	8
Agroturismo Ses Vistes	Agroturisme	4/10/17	24
S'herència	Turisme d'interior	7/11/18	18
TOTAL			254

Font: CAIB

El municipi de Porreres compta en l'actualitat amb onze establiments turístics. Es tracta de forma majoritària d'agroturismes, però també inclou hotels rurals i turismes d'interior que sumen un total de 125 habitacions i 254 places turístiques.

L'any 1998 es va donar d'alta, d'acord amb dades oferides pel Govern de les Illes Balears, el primer agroturisme a Porreres, Son Mercadal, un establiment turístic que comptava amb set habitacions i 16 places. D'aquesta manera es va iniciar una activitat turística que permet diversificar les fonts d'ocupació i riquesa més importants per a la vila, que són la construcció, el comerç i el sector primari. L'hotel rural Sa Bassa Rotja va obrir les seves portes l'any 1999. A continuació, l'agroturisme Can Feliu va iniciar l'activitat el 2004. Posteriorment s'obriren Son Roig, l'any 2008; Es Riquers, el 2010; la Finca Son Jorbo, el 2013; Es Morells, el 2016 i Son Barbut XVII també l'any 2016. Sa Vaqueria i l'agroturisme Ses Vistes es donaren d'alta ambdós el 2017. Finalment, el turisme d'interior

S'Herència va obrir les seves portes l'any 2018.

Per nombre de places, l'establiment més petit és Sa Vaqueria, amb quatre habitacions i vuit places, mentre que el més gran, Sa Bassa Rotja, compta amb 38 habitacions i 78 places.

Dels 11 establiments turístics que consten als registres oficials, vuit són agroturismes (73%), dos són hotels rurals (18%) i un, turisme d'interior (9%). Això no obstant, el repartiment per places està més equilibrat entre hotels rurals i agroturismes, ja que aquests primers són de majors dimensions. Així doncs, de les 254 places turístiques hoteleres, n'hi ha 120 d'agroturismes (47%), 116 d'hotels rurals (46%) i 18 de turisme d'interior (7%).

Els establiments turístics es poden classificar en diferents tipus o nomenclatures que tendeixen a canviar al llarg del temps, a causa dels canvis en la normativa turística i per adaptar-se a les necessitats i tendències del mercat. Un agroturisme es defineix en l'actualitat com un establiment que presta el servei d'allot-

jament turístic ubicat en edificacions construïdes abans de l'1 de gener de 1960, situades en sòl rústic i en una finca o finques que tinguin una superfície mínima de 21.000 m² i que constitueixin una explotació agrària, ramadera o forestal. Per altra banda, un hotel rural és un establiment que presta el servei d'allotjament turístic i està ubicat en edificacions construïdes abans de l'1 de gener de 1940, situades en sòl rústic i que disposen d'una superfície mínima de terreny de 49.000 m², que ha de quedar vinculada a l'activitat. Mentre que un turisme d'interior és un establiment que presta el servei d'allotjament turístic en un edifici situat al casc antic, en edificis catalogats o en edificis construïts abans de l'1 de gener de 1940.

A aquesta xifra de 254 places d'establiments turístics s'hi han d'afegir altres 709 places de lloguer turístic vacacional que es comptabilitzen de forma separada. Per tant, en l'actualitat el municipi de Porreres compta amb un total de 963 places turístiques.

L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA CELEBRA LA SEVA ASSEMBLEA ANUAL A SANT JOAN

Associació Premsa Forana

El dissabte, 28 d'octubre va tenir lloc l'assemblea anual de revistes associades a la Premsa Forana a la seva seu, situada al carrer Princesa, 22 de Sant Joan.

Durant l'acte es va donar compte de les trobades que s'han fet amb la resta d'entitats i associacions de premsa de proximitat (local i comarcal d'arreu de l'estat espanyol) i de les passes que s'han fet en el sentit de poder rebre part de les campanyes publicitàries institucionals que posa en marxa el govern central. També s'han exposat vies de col·laboració entre els nostres associats i l'Associació de Mitjans d'Informació i Comunicació Illes Balears (AMIC Illes Balears).

Així mateix, hem retut un petit reconeixement a Antoni Ferrer, director de la revista *Perlas y Cuevas*, una de les publicacions fundadores de la nostra associació i que publicarà el seu darrer número aquest desembre, després de 63 anys en actiu.

La Junta directiva ha exposat que s'havien rebut dues cartes d'admissió de les publicacions digitals *Revista 07500 de Manacor* i *totpla.cat* per a la seva incorporació a la nostra associació. L'assemblea ha donat el vistiplau a la seva incorporació a la família de

Premsa Forana.

Pel que fa als Premis Periodístics, el jurat pels premis —Manel Ferrera (SPIB), Magda Cortès (Ib3 Ràdio) i Joana Solivellas (Ràdio Pollença)— varen decidir concedir els següents premis:

Entrevista:

- Guanyador: *Ressò*: "El pitjor buit d'una mare: la mort del seu fill. Conversa amb n'Antònia Monserrat". Autora: Antònia Sitjar Valls.

- Finalista: *Cap Vermell*: "Entrevista a Colau Nadal, el "nostre" pa de cada dia".

- Finalista: *Arròs amb salseta*: "Carla Orantes: de l'Astrologia Terapèutica i els seus fins".

- Finalista: *Dies i coses*. "Testimoni de l'eixida d'Oleg Vovchok en un comboi d'ajuda humanitària a la frontera ucraïnesa".

Fotografia:

- Guanyador: *Bona Pau*: *LLÀGRIMES DE CAMPANAR*. Fotografia: Joan Biel Arbona Fornès.

- Finalista: *Cap Vermell*: *FOTOGRAFIA DOMINICAL 7 / 41 / SON MOLL*. Fotografia: Joan Sans

- Finalista: *Fent Carrerany*: *PORTADA*. Fotografia: Joan Gelabert Mas.

Opinió:

- Guanyador: *Fent Carrerany*: Editorial.

- Finalista: *Dies i Coses*: "Sobre les lectures de secundària els anys vuitanta i el fet de llegir". Autor: Montserrat Alcaraz Vich.

- Finalista: *Sa Sella*: "La Plaça de la Vila, més que un espai". Autor: Antoni Vallés i Perelló.

Reportatge:

- Guanyador: *Díngola*: *LA DARRERA PLORADORA DE SINEU*, de Joan Vanrell i Torelló.

- Finalista: *Fent Carrerany*: *EVOLUCIÓ DE LA VIDA PAGESA: DELS GRANS CANVIS A LA MORT DEL MÓN RURAL TRADICIONAL*, de Bartomeu Pastor Sureda.

- Finalista: *Coanegra*: *N'APOLLÒNIA ENCETARÀ AMETLLES ALS ANTIGONS*. Text: Mateu Ramis Canyelles i Miquel Frontera Serra. Fotografia: Miquel Frontera.

Cal recordar que cada cadascun dels treballs premiats —un per a cadascuna de les quatre modalitats— estarà dotat amb 300 euros i un diploma acreditatiu. Els dos finalistes de cada categoria tindran un diploma i un premi de 50 euros. La junta directiva, i a petició del jurat, ha decidit atorgar un premi finalista més a la categoria d'Entrevista per la qualitat dels treballs presentats.

Podeu consultar totes les opinions, les entrevistes, les fotografies i els reportatges premiats al web www.premsaforana.cat

D'esquerra a dreta: Andreu Trobat "Cudem", Joana Aina Roig, Juan Trobat, Maria Jesús Ximelis, Manel Picó i Esteve Barceló.
Fotografia dels membres del Grup Foganya que s'encarregaren de preparar les carrosses dels Reis d'Orient de l'any 2009.
La fotografia, cedida per Esteve Barceló, deu ser del Nadal del 2008. Gràcies per fer aquesta meravellosa tasca, Grup Foganya!